ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

GDPR application by businesses to their customers' data

(Η εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων από τις επιχειρήσεις ως προς τα δεδομένα των πελατών τους)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θεόκλητος Κούταβος

Α.Μ. : 321/2013087

Επιβλέπων Καθηγήτρια : Ε. Μήτρου

Σάμος, Σεπτέμβριος 2019

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ την επιβλέπουσα καθηγήτρια κυρία Μήτρου Ευαγγελία για όλη την καθοδήγηση που μου παρείχε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας, η οποία με τις καθοριστικές συμβουλές της με βοήθησε να ξεπεράσω τα προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εργασίας αυτής.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για όλη τη ψυχολογική στήριξη που μου παρείχε όλους αυτούς τους μήνες μέχρι κα την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως σκοπό τη μελέτη των νομοθεσιών και των διατάξεων του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και πως αυτός επηρεάζει τις επιχειρήσεις που ασχολούνται και δραστηριοποιούνται με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών τους.

Λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας αλλά και των δεδομένων που δίνουν οι καταναλωτές γίνεται ολοένα πιο εύκολο να καταπατηθούν τα δικαιώματα που έχει ένας καταναλωτής , όπως είναι το δικαίωμα στα προσωπικά δεδομένα. Έτσι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε τη θέσπιση μιας ενιαίας νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη ώστε να προστατέψει τον καταναλωτή από την παραβίαση της ασφάλειας και των προσωπικών του δεδομένων.

Επομένως αναλύονται τα σχετικά άρθρα του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων που αφορούν την επιχείρηση και τον καταναλωτή και το πως αυτά σχετίζονται με την κάθε κατηγορία. Επίσης γίνεται αναφορά στο μείζων θέμα των cookies αλλά και σε ορισμένα ζητήματα που αφορούν την προστασία του καταναλωτή. Τέλος αναφέρονται κάποιες μελλοντικές ενέργειες που θα μπορούσαν να γίνουν και από τις δύο μεριές (επιχείρησης και καταναλωτή) ώστε να μην πάθει κανένας ζημία και να έχουν μόνο κέρδος.

Από ότι φαίνεται ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων ήρθε για να μείνει χωρίς να κάνει τις δραστηριότητες των ενδιαφερομένων πιο δύσκολες , στην περίπτωση μόνο που συμμορφωθούν σε αυτόν.

Abstract

The purpose of this diploma thesis is to study laws and provisions of the new General Data Protection Regulation and how it affects businesses that operate and deal with their clients' personal data.

Due to rapid development of technology and data provided by consumers, it is increasingly easier to infringe on a consumer's rights, such as the right to personal data. The European Parliament thus voted to adopt uniform laws in all Member States to protect the consumer from the breach of security and personal data.

Therefore, the relevant articles of the new General Data Protection Regulation relating to business and consumer are analyzed and how they relate to each category. Reference is also made to the major issue of cookies and to certain consumer protection issues. Finally, there are some future actions that could be taken by both parties (business and consumer) in order to avoid any harm so they can gain only.

It seems that the General Data Protection Regulation came to stay without making the activities of those concerned more difficult if they only complied with it.

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1ο

1.1 Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας

Ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η εξέταση των νομοθεσιών καθώς και οδηγιών στον Ευρωπαϊκό αλλά και Ελλαδικό χώρο που αφορούν τις ιδιωτικές εταιρείες / επιχειρήσεις / ομίλους επιχειρήσεων και κυριότερα τους καταναλωτές . Μέσα από την λεπτομερή ανάλυση της νομοθεσίας θα δούμε πως οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών τους με απώτερο σκοπό να τους επιλέγουν περισσότεροι καταναλωτές για τις προσφερόμενες υπηρεσίες .

Ακόμα, μέσα από την ανάλυση των άρθρων του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) θα δούμε τις υποχρεώσεις που έχει μια επιχείρηση, ώστε να συμμορφωθεί στον Κανονισμό, αλλά και τα δικαιώματα που έχουν οι καταναλωτές ώστε να έχουν τον έλεγχο των δεδομένων τους. Τέλος θα γίνει λεπτομερής αναφορά στα ζητήματα προστασίας του καταναλωτή στο διαδίκτυο (επικοινωνίες και λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων), όπως και στις μελλοντικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να υπάρχει ασφάλεια τόσο για την επιχείρηση όσο και για τον καταναλωτή.

1.2 Δομή Κεφαλαίων

Αρχικά η παρούσα διπλωματική εργασία ξεκινάει με το Κεφάλαιο 2, στο οποίο υπάρχει μια εισαγωγή όπου και αναφέρονται πληροφορίες για το πως μια επιχείρηση χρησιμοποιεί τη τεχνητή νοημοσύνη (Α.Ι.) ώστε να έχει κέρδος από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ακόμα και αν ο καταναλωτής πάθει ζημία αλλά και για ποιο σκοπό χρησιμοποιούν οι μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται και με το ηλεκτρονικό εμπόριο τα δεδομένα των καταναλωτών που διαθέτουν. Επίσης, στο ίδιο κεφάλαιο γίνεται μια μικρή ανάλυση για το πως εξελίχθηκε η προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρώπη γενικά και στη Ελλάδα ειδικά στο πέρασμα των χρόνων με αναφορές σε οδηγίες και συνθήκες αλλά και σημαντικές αποφάσεις.

Στο Κεφάλαιο 3, γίνεται αναφορά στην έννοια των προσωπικών δεδομένων με ότι αυτή περιέχει συνολικά αλλά και πιο συγκεκριμένα ότι έχει σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Παρακάτω στο Κεφάλαιο γίνεται ανάλυση του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων δηλαδή σε τι αναφέρεται, ποιους αφορά ,όλες τις διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων αλλά και για τα δικαιώματα των καταναλωτών , ποια είναι τα πρόστιμα. Πιο γίνεται συγκεκριμένα ανάλυση των σχετικών άρθρων που αφορούν τον καταναλωτή και την επιχείρηση.

Στη συνέχεια τα κεφάλαια 4 και 5 αναφέρονται στη συσχέτιση μεταξύ του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων , της επιχείρησης και του καταναλωτή. Δηλαδή μια επιχείρηση πρέπει να συμμορφωθεί στο Κανονισμό αυτό αυξάνοντας τα μέτρα ασφάλειας και προσταστεύοντας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή για να αποφύγει τις κυρώσεις , οι οποίες μπορεί να είναι από δυσφήμιση μέχρι και μεγάλα χρηματικά πρόστιμα. Από την άλλη ο καταναλωτής αντιλαμβάνεται τα δικαιώματα που του δίνει ο κανονισμός και πως μπορεί να τα χρησιμοποιήσει ώστε να μην καταπατηθεί η ιδιωτικότητα του, αλλά και για να έχει τον έλεγχο των δεδομένων του χρησιμοποιόντας πως μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα μεγάλο πλεονέκτημα, τη συγκατάθεση του. Επίσης παρακάτω στο 5^{ο} κεφάλαιο αναφέρουμε δυο από τα κυριότερα ζητήματα σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών τις διαδικτυακές επικοινωνίες και τη λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων.

Και τέλος στο Κεφάλαιο 6 αναφέρονται ορισμένα συμπεράσματα αλλά και μελλοντικές ενέργειες που μπορούν να γίνουν ώστε να επωφεληθούν και οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές από το νέο Κανονισμό.

Κεφάλαιο 2ο

2.1 Εισαγωγή

Στην παρούσα, ταχέως αυξανόμενη τεχνολογικά και οικονομικά εποχή, οι επιχειρήσεις μεγαλώνουν αναλόγως. Πέρα όμως από την τεχνολογία και την οικονομία, μεγαλύτερο και πιο σημαντικό ρόλο έχουν τα δεδομένα των καταναλωτών και πιο συγκεκριμένα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Οι επιχειρήσεις κάνουν τα πάντα για να τα αποκτήσουν πράγμα που σημαίνει ότι όποιος κατέχει περισσότερα προσωπικά δεδομένα προσφέρει εξατομικευμένες υπηρεσίες οι οποίες οδηγούν σε προσέλκυση περισσότερων καταναλωτών και επομένως σε περισσότερα δεδομένα, δημιουργείται δηλαδή ένας κύκλος. Μια παραβίαση όμως έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια πολλών προσωπικών δεδομένων. Αυτό θέλει να το αλλάξει ο νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ – κανονισμός 679/2016) για να προστατέψει τον καταναλωτή από την κατάχρηση των δεδομένων του από τις επιχειρήσεις. Ο ΓΚΠΔ τέθηκε σε εφαρμογή στις 25/05/18 αντικαθιστώντας την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου έχει ένα μεγάλο σύνολο από άρθρα και διατάξεις και οι νόμοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εναρμονίζονται με τον εν λόγω Κανονισμό.

Οι επιχειρήσεις για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους πρέπει να επεξεργαστούν ένα μεγάλο όγκο από δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ανήκουν στους πελάτες τους . Επομένως, η μη συμμόρφωση στον νέο Κανονισμό (ΓΚΠΔ) μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα πολύ μεγάλα πρόστιμα. Βέβαια το πρόστιμο θα πρέπει να είναι ήσσονος σημασίας πρόβλημα , το οποίο θα απασχολεί μια επιχείρηση, το μεγάλο πρόβλημα θα είναι η φήμη που πρόκειται να μειωθεί αρκετά. Κυρίως αυτό αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις με πεδίο εφαρμογής σε όλο το κόσμο καθώς πέρα από τα δεδομένα των καταναλωτών και η φήμη είναι σημαντικό μέρος της βιωσιμότητας τους. Οπότε για να προστατευτούν θα πρέπει να προστατευθεί και ο καταναλωτής. Μια μικρή αναπαράσταση[1] για το πως συνδέονται ο καταναλωτής με την επιχείρηση και την ρυθμιστική αρχή θα μπορούσε να είναι η παρακάτω:

[1] Consumer Centric Data Control, Tracking and Transparency , A Position Paper by James Tapsell, Raja Naeem Akram, Konstantinos Markantonakis
https://www.researchgate.net/figure/Relationship-structure-between-data-owner-custodian-and-regulatory-authority_fig1_325143858

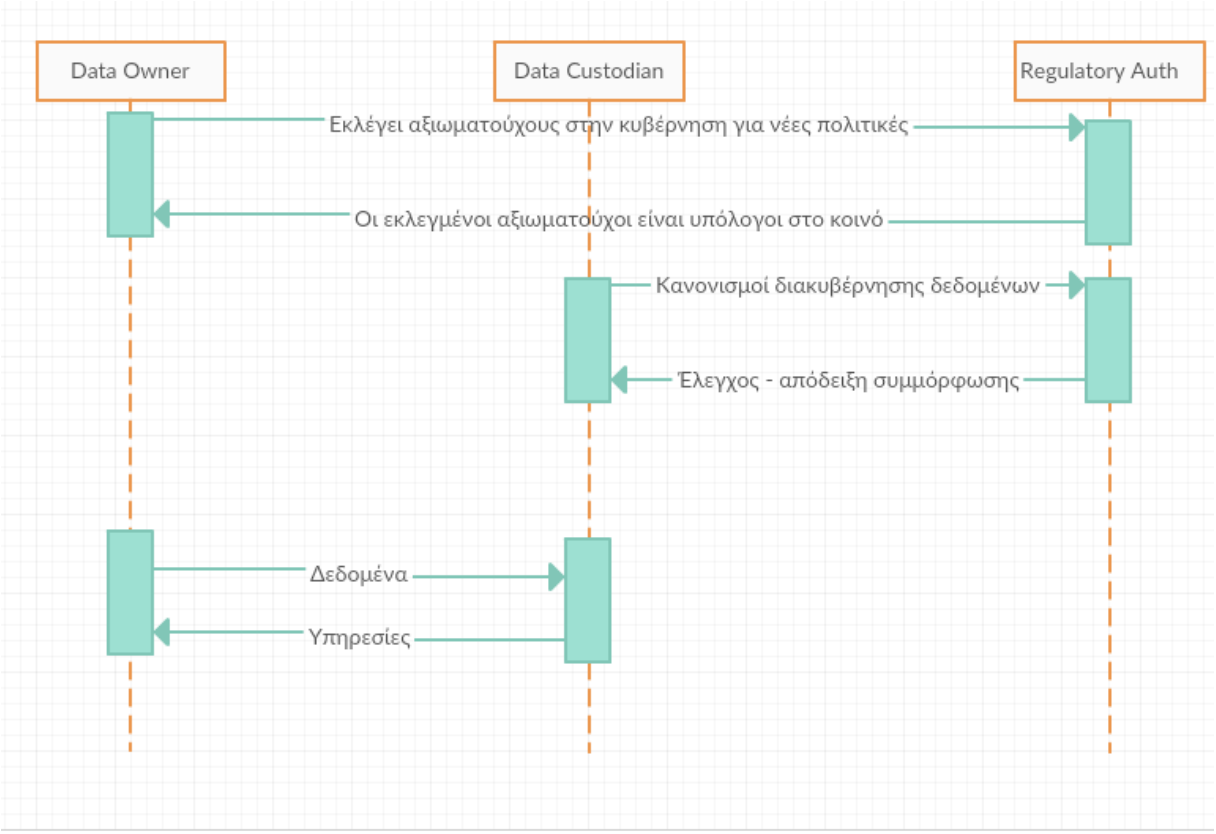

Σχήμα 1. Σχέσεις μεταξύ ιδιοκτήτη (καταναλωτής) , Data custodian (επιχείρηση) και ρυθμιστικής αρχής (κυβέρνηση)

Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων ασχολείται και με το ηλεκτρονικό εμπόριο πράγμα που κάνει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πιο δύσκολη καθώς τα δεδομένα χρησιμοποιούνται για διάφορους σκοπούς όπως το marketing. Άρα όλες οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν τη συγκατάθεση των καταναλωτών πριν από οποιαδήποτε ενέργεια ή πράξη αφορά τη χρήση των προσωπικών πληροφοριών.

Πέρα από την ασφάλεια των καταναλωτών στο ηλεκτρονικό εμπόριο ιδιαίτερη σημασία έχει και η ασφάλεια του καταναλωτή και των δεδομένων του όταν γίνεται χρήση τεχνητής νοημοσύνης (A.I) , καθώς τέτοιοι αλγόριθμοί μπορούν να πραγματοποιήσουν μεγαλύτερο αριθμό επεξεργασιών χωρίς όμως να λαμβάνεται υπόψιν η ασφάλεια του καταναλωτή. Η τεχνητή νοημοσύνη προσφέρει μικρά κόστη και περισσότερες πωλήσεις με αποτέλεσμα να χρειάζονται μεγάλες βάσεις αποθήκευσης. Όμως λόγω αυτής της εξέλιξης τέτοιοι αποθηκευτικοί χώροι έχουν γίνει στόχος των hackers και των scammers. Σύμφωνα με την Υπηρεσία Ελέγχου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων έχουν γίνει από το 2005 περίπου 7.800 παραβιάσεις με τον περισσότερο αντίκτυπο να έχει η παραβίαση στην Target το 2013 με 40.000.000 δεδομένα χρεωστικών και πιστωτικών καρτών να έχουν κλαπεί και στην Equifax το 2017 με 145.000.000 δεδομένα να έχουν

κλαπεί. Σύμφωνα με μια έρευνα που έκανε ο Thomas από το Μάρτιο του 2016 μέχρι το Μάρτιο του 2017 σε forums στο darkweb ανακάλυψε :

- μεγάλο αριθμό πιθανών θυμάτων
- 788.000 keyloggers
- 12.400.000 πακέτα fishing
- 1.900.000.000 passwords και usernames από επιθέσεις σε βάσεις δεδομένων

Συμπεραίνοντας λοιπόν τα δεδομένα μπορούν να προκαλέσουν πολλά προβλήματα αν χρησιμοποιηθούν αθέμιτα. Αυτό φαίνεται και από την υπόθεση παραβίαση[2] της σελίδας AshleyMadison.com όπου θεωρείται ότι συνδέεται με πολλαπλές αυτοκτονίες όπως και με την περίπτωση επίθεσης με ransomware τον Μάιο του 2017 όπου έκλεισε 16 νοσοκομεία στο Ηνωμένο Βασίλειο. Φαίνεται ότι όσο προχωράμε στο χρόνο και όλο και περισσότερες συσκευές συνδέονται στο διαδίκτυο τόσο η μη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσε να προκαλέσει πολλά προβλήματα.

Ακόμα, αν ένας χρήστης περιηγηθεί σε μία ιστοσελίδα θα δει αρκετές διαφημίσεις και σύμφωνα με τον Vines κάποιος μπορεί να ξοδέψει 1000$ για να μπορέσει να παρακολουθήσει μέσω των διαφημίσεων. Βέβαια αυτό δεν έχει αποδειχθεί ότι αυτό συμβαίνει αλλά από αυτό καταλαβαίνουμε δυο πράγματα:

- Τα προσωπικά δεδομένα μπορούν να γίνουν προσβάσιμα και από τρίτους που τα χρησιμοποιούν για την στόχευση του καταναλωτή
- Μπορούν να εκμεταλλευτούν τους αλγορίθμους αυτούς ώστε να επωφεληθούν από τα οφέλη της τεχνητής νοημοσύνης για νόμιμους σκοπούς.

Άρα μπορούμε να πούμε ότι ο καταναλωτής βρίσκεται συνεχώς στο στόχαστρο είτε από τις επιχειρήσεις είτε από τους hackers / scammers. Ο πρώτος θα χρησιμοποιήσει τα δεδομένα του για να βγάλει περισσότερο κέρδος ακόμα και αν ο καταναλωτής πληγεί σημαντικά από τους τρόπους της επεξεργασίας των δεδομένων. Ο δεύτερος θέλει να αποκτήσει τα δεδομένα αυτά καθώς η τιμή τους είναι αρκετά υψηλή και μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν με διάφορους

[2] https://www.secnews.gr/99715/%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CF%8D%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%B1%CF%83%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82/

τρόπους και για οποιοδήποτε σκοπό. Οπότε το συμπέρασμα που ανάγεται είναι ότι ο καταναλωτής βρίσκεται στην πιο επικίνδυνη θέση, ακόμα και με την προσπάθεια του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων να επιλύσει τα προβλήματα αυτά.

2.2 Πορεία Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στην Ευρώπη

Αρχικά η έννοια της προστασίας της ιδιωτικότητας του ατόμου στον Ευρωπαϊκό χώρο θεσμοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη Ρώμη το 1950 και κατοχυρώνεται από το άρθρο 8 της εν λόγω σύμβασης. Έπειτα στις 28/01/1981 η Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης θεσμοθέτησε την προστασία των ατόμων από αυτοματοποιημένη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων. Η Σύμβαση αυτή απαγορεύει την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων(η έννοια των ευαίσθητων δεδομένων δίνεται στο Κεφάλαιο 3 στην ενότητα με τίτλο " Η έννοια των προσωπικών δεδομένων" αργότερα στην παρούσα εργασία).[3] Επίσης η Σύμβαση 108 στο άρθρο 9 << κατοχυρώνει το δικαίωμα του ατόμου να γνωρίζει ότι υπάρχουν αποθηκευμένες πληροφορίες σε αυτόν και αν χρειάζεται να διορθωθούν>>. Η Σύμβαση 108 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επικαιροποιείται στο Έλσινορ την Δανίας στις18/05/2018 για την προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.[4]

Στη συνέχεια στις 24/10/1995 υιοθετείται η οδηγία 95/46/ΕΚ[5] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Αυτή η οδηγία δημιουργήθηκε ώστε να αντιμετωπιστεί το "πρόβλημα" των διαφορετικών πλαισίων και νομοθετικών ρυθμίσεων ανά κράτος μέλος της Ένωσης στη διακίνηση των δεδομένων εντός αυτής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ήθελε να υπάρχει ένα νέο ενιαίο πλαίσιο ελεύθερης κυκλοφορίας δεδομένων(καταργήθηκε στις 24/05/2018 από τον Κανονισμό 2016/679).

Έπειτα, με την τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και των δικτύων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέλησε να προστατέψει τα προσωπικά δεδομένα και

[3] https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/esda/arthro-8-eyropaiki-symvasi-dikaiomaton-toy-anthropoy-dikaioma
[4] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807c65bf
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046

την ιδιωτικότητα των ατόμων. Έτσι για αυτό το λόγο θέσπισε την οδηγία 97/66/ΕΚ[6] στις 15/12/1997 που αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ατόμων στον τομέα αυτό. Βέβαια αυτή η οδηγία δεν βρίσκεται πλέον σε ισχύει καθώς καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2002/58/ΕΚ[7], η κατάργηση αυτή πραγματοποιήθηκε στις 31/10/2003.

Στις 18/12/2000 στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσιεύθηκε ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου σύμφωνα με το άρθρο 8[8]<< το άτομο έχει το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών του δεδομένων, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά καθώς και να ζητήσει την διόρθωσή τους>> και ισχύει για όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης.

Ακολούθησε ο Κανονισμός 45/2001[9] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου , όπου υπογράφτηκε στις 18/12/2000, και αφορά << τη προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών>>. Στον Κανονισμό αυτό εισέρχεται για πρώτη φορά η έννοια της ανεξάρτητης εποπτικής αρχής του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στο άρθρο 1 παράγραφος 2 και τα καθήκοντα του είναι να ελέγχει την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού 45/2001 ,από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως είναι η Ομάδα εργασίας του άρθρου 29,σε κάθε επεξεργασία δεδομένων που πραγματοποιείται από όργανο της Κοινότητας (καταργήθηκε στις 10/12/2018 και αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό 2018/1725 στον οποίο θα γίνει αργότερα αναφορά). Ακόμα, η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29[10] συστάθηκε από το άρθρο 29 της οδηγίας 95/46/ΕΚ και αφορούσε την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και την ελεύθερη κυκλοφορία αυτών. Πλέον έχει αντικατασταθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων το οποίο προσέχει ώστε να γίνετε η σωστή εφαρμογή του κανονισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η οδηγία 2002/58/ΕΚ[11] αντικατέστησε την οδηγία 97/66/ΕΚ και αφορά στην ίση προστασία, μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής όσον αφορά το τομέα των

[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31997L0066
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32002L0058
[8] Άρθρο 8 : http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf
[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32001R0045
[10] Άρθρο 29 : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046
[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32002L0058

τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ωστόσο στις 15/03/2006 εισήλθε η οδηγία 2006/24/ΕΚ[12] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου και αφορά τη διατήρηση των δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών όπως επίσης είναι και μια τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ που αφορά τον ίδιο τομέα. Η συγκεκριμένη οδηγία (2006/24/ΕΚ) έπαψε να βρίσκεται σε ισχύ στις 08/04/2014 χωρίς όμως να την αντικαταστήσει κάποια άλλη οδηγία ή κανονισμός. Βέβαια όσο ήταν σε ισχύ η οδηγία 2006/24/ΕΚ και πριν αυτή καταργηθεί οριστικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο δημοσίευσαν την οδηγία 2009/136/ΕΚ[13] ως τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ αλλά δεν αναφερόταν μόνο στην συγκεκριμένη οδηγία. Αναφερόταν και στον κανονισμό 2006/2004[14], ο οποίος κανονισμός θεσπίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις ώστε οι αρμόδιες εποπτικές αρχές των κρατών μελών της Ένωσης να συνεργάζονται με την Επιτροπή ώστε να προστατεύετε ο καταναλωτής , δηλαδή τα συμφέροντα και τα δικαιώματα που έχει στην αγορά.

Έπειτα, βάσει της οδηγίας 2002/58/ΕΚ η Επιτροπή δημοσιοποίησε τον κανονισμό 611/2013[15] στις 24/06/2013 ο οποίος αφορά τους παρόχους (δηλαδή την εκάστοτε τηλεπικοινωνιακή εταιρεία) και περιέχει τα τεχνολογικά μέτρα προστασίας για τους καταναλωτές όπως επίσης και την κοινοποίηση της παραβίασης των προσωπικών δεδομένων στην αρμόδια εποπτική αρχή αλλά και στον συνδρομητή- καταναλωτή.

Στις 27/04/2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ψήφισαν τον Κανονισμό 2016/679[16] δηλαδή τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων ο οποίος κατάργησε την οδηγία 95/46/ΕΚ και αφορά την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων. Αυτός ο κανονισμός ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να υπάρχει ένα ενιαίο νομικό δίκαιο που αποσκοπεί στην προστασία του ατόμου και των καταναλωτών (θα γίνει εκτενής ανάλυση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων στο Κεφάλαιο 3 και ενότητα 3.3).

Τέλος, υπάρχει ο κανονισμός 2018/1725[17] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που υπογράφτηκε στις 23/10/2018 και είναι ο κανονισμός που κατάργησε τον κανονισμό 45/2001. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζει κανόνες για την προστασία των φυσικών

[12] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32006L0024
[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32009L0136
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2004.364.01.0001.01.ELL
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32013R0611
[16] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679
[17] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32018R1725

προσώπων έναντι επεξεργασίας των δεδομένων τους, επίσης προστατεύει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους και δίνεται έμφαση στον έλεγχο που μπορεί να κάνει ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων για τη σωστή εφαρμογή των διατάξεων από τα όργανα ή τους οργανισμούς που ανήκουν (χωρικά) στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.3 Πορεία Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στην Ελλάδα

Όπως και με την Ευρωπαϊκή πορεία της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έτσι και στον Ελλαδικό νομοθετικό κόσμο υπάρχουν νόμοι και οδηγίες που παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων πριν την εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

Οπότε αρχικά έχουμε τον πρώτο ελληνικό νόμο που συντάχθηκε και αναφέρεται στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο νόμος 2472/1997[18] αφορά την θέσπιση προϋποθέσεων για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, αναφορά στα δικαιώματα των ατόμων όπως είναι το δικαίωμα πρόσβασης, αναφέρεται επίσης στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα(δηλαδή σύσταση, υποχρεώσεις και αρμοδιότητες) ακόμα και κυρώσεις που θα υπάρξουν στην περίπτωση μη συμμόρφωσης στον παρόντα νόμο.

Συνέχεια έχει ο νόμος 3471/2006 (ΦΕΚ 133/Α'/28.6.2006)[19]όπου σύμφωνα με το πρώτο άρθρο ο σκοπός του είναι <<η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων και η θέσπιση προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και το απόρρητο στον τηλεπικοινωνιακό τομέα>>, καθώς και την τροποποίηση του νόμου 2472/1997. Ακόμα ο νόμος αυτός προβλέπει την ενσωμάτωση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων στον ίδιο τομέα. Επίσης σύμφωνα με την τον συγκεκριμένο νόμο [20], είναι ενσωματωμένες και οι τροποποιήσεις και οι βελτιώσεις των νόμων :

[18] https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL
[19] http://www.icsd.aegean.gr/website_files/proptyxiako/537414380.pdf
[20] https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123437&_dad=portal&_schema=PORTAL

1) Νόμος 3783/2009 που αφορά <<την ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας>>

2) Νόμος 3917/2011[21] που αφορά <<την διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών>>

3)Νόμος 4070/2012[22] που αφορά <<τις ρυθμίσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεταφορών και δημοσίων έργων>>

Επίσης, έχουμε την εφαρμογή του κανονισμού 2016/679[23] δηλαδή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και στο Ελληνικό δίκαιο που αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και η Ελλάδα ανήκει και είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο δεν είχε ενσωματωθεί πριν τις 29/08/2019 όπου και ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πιο συγκεκριμένα, έπειτα από την διαπίστωση, από την Ελληνική Κυβέρνηση, για το μεγάλο πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλέπε Κεφάλαιο 6 ενότητα 6.1) το οποίο θα γινόταν ακόμα μεγαλύτερο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης στο νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, θεσπίστηκε ένας νέος νόμος που κάνει αυτή τη δουλεία.

Ο νόμος 4624/2019[24] καταργεί το νόμο 2472/1997 εκτός ορισμένων διατάξεων που θα αναφερθούν παρακάτω. Αρχικά η νομοθεσία αυτή, όπως και ο νόμος 2472/1997 αφορά την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της αθέμιτης επεξεργασίας των δεδομένων τους και επιπλέον ενσωματώνει στο Ελληνικό δίκαιο την οδηγία 2016/680.

Κύριος σκοπός, σύμφωνα με το άρθρο 1[25] του νόμου 4624/2019, είναι η αντικατάσταση του νομοθετικού πλαισίου που αφορά την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα καθώς και η λήψη σημαντικών μέτρων για την εφαρμογή του νέου Κανονισμού.

Αφορά, σύμφωνα με το άρθρο 2[26] του νόμου 4624/2019, όλους τους δημόσιους φορείς αλλά και τους ιδιωτικούς με την εξαίρεση αν η εν λόγω επεξεργασία γίνεται στα πλαίσια προσωπικών ή οικιακών ενεργειών.

---

[21] https://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/PROSOPIKA%20DEDOMENA/FILES/N_3917_11_TROPOP_APRIL13.PDF

[22] https://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/PROSOPIKA%20DEDOMENA/FILES/4070_2012.PDF

[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32016R0679

[24] Νόμος 4624/2019 : https://www.dpa.gr/APDPXPortlets/htdocs/documentSDisplay.jsp?docid=66,121,83,229,125,127,247,242

[25] Σελίδα 1 : https://www.dpa.gr/APDPXPortlets/htdocs/documentSDisplay.jsp?docid=66,121,83,229,125,127,247,242

[26] Σελίδα 1 : https://www.dpa.gr/APDPXPortlets/htdocs/documentSDisplay.jsp?docid=66,121,83,229,125,127,247,242

Ωστόσο όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο νόμος 4624/2019 καταργεί το νόμο 2472/1997[27] εκτός, όμως, από τους ορισμούς του άρθρου 2 από την περίπτωση β' δεύτερο έως τελευταίο εδάφιο όπου γίνεται αναφορά στην ανακοίνωση και δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Έπειτα είναι το εδάφιο β' από το άρθρο 3 παράγραφος 2 μόνο για τις αναφορές των αδικημάτων που αναφέρονται από το τρίτο έως το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β' του άρθρου 3 παράγραφος 2 για την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης.

Ακόμα είναι το άρθρο 13 παράγραφος 3, για τη σύσταση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα μαζί με το άρθρο 15 παράγραφος 1 . Διατηρείται επίσης και το άρθρο 18 παράγραφος 2 και παράγραφος 3 όπως και το άρθρο 21 το οποίο αναφέρει τις διοικητικές κυρώσεις πάντα σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 4 του νόμου 3471/2006 (Α' 133).

[27]Σελίδα 27 Άρθρο 84 :
https://www.dpa.gr/APDPXPortlets/htdocs/documentSDisplay.jsp?docid=66,121,83,229,125,127,247,242

Κεφάλαιο 3ο

3.1 Η Έννοια των Προσωπικών Δεδομένων

Στην σημερινή εποχή, την εποχή των bigdata, του Internet of Things, των μεγάλων εταιρειών που βασίζονται στα δεδομένα των πελατών και των καταναλωτών τους,η έννοια των δεδομένων έχει αποκτήσει ένα σημαντικό ρόλο. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν τον κύριο παράγοντα βιωσιμότητας των επιχειρήσεων καθώς τα χρειάζονται ώστε να παράγουν εξατομικευμένες υπηρεσίες στους καταναλωτές. Μέσα σε αυτόν τον μεγάλο όγκο δεδομένων ανήκουν και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο και την ιδιωτική του ζωή. Τέτοια δεδομένα μπορεί να είναι το όνομα, το επίθετο, ο αριθμός ταυτότητας και άλλα προσωπικά στοιχεία.

Επομένως, ο ορισμός της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναφέρεται στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στο άρθρο 2 στοιχείο α και ορίζει τα προσωπικά δεδομένα ως <<κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί 'το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα' ως πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί λογίζεται το πρόσωπο εκείνο που μπορεί να προσδιοριστεί άμεσα ή έμμεσα >>[28]. Στο Ελληνικό δίκαιο και πιο συγκεκριμένα με τον νόμο 2472/1997 και άρθρο 2 στοιχείο α ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ορίζεται << κάθε πληροφορία που αναφέρονται στο υποκείμενο των δεδομένων>>[29]. Ο ορισμός της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι ο εξής
« κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (υποκείμενο των δεδομένων). Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί , άμμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική ,οικονομική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω

[28]Άρθρο 2 στοιχείο α : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/odigia-95-46-ek/arthro-2-odigia-95-46-ek-toy-eyropaikoy-koinovoylioy ή https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046
[29]Άρθρο 2 στοιχείο α : https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL#2

φυσικού προσώπου » όπως αυτός αναφέρεται στο άρθρο 4 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων 679/16.

Τα δεδομένα σύμφωνα με τους κανονισμούς και τους νόμους αυτούς χωρίζονται σε δύο κατηγορίες τα απλά δεδομένα και τα ευαίσθητα δεδομένα. Σύμφωνα με τον νόμο 2472/1997 και άρθρο 2 στοιχείο β ως ευαίσθητα δεδομένα ορίζονται<< τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία στην κοινωνική πρόνοια και στη σεξουαλική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων>>.Τον παραπάνω ορισμό των ευαίσθητων δεδομένων τον έχει αλλάξει ως άνω ο νόμος 3471/2006 και το άρθρο 18 παράγραφος 1[30].

Όπως αναφέρεται παραπάνω τα δεδομένα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Τα δεδομένα για την κατηγορία των ευαίσθητων δεδομένων αναφέρονται στον ορισμό. Από την άλλη στην κατηγορία των απλών προσωπικών δεδομένων ανήκουν :

- Αναγνωριστικά στοιχεία
  - καταγωγή
  - αριθμός ταυτότητας
- Προσωπικά στοιχεία
  - φυσικά χαρακτηριστικά
  - ενδιαφέροντα
  - στοιχεία προσωπικότητας
- Οικογενειακές συνθήκες
  - Κοινωνικές επαφές
  - Έγγαμος βίος
  - Κοινωνικές επαφές

Επιπλέον, γίνεται μια προσθήκη στην κατηγορία των ευαίσθητων δεδομένων από τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και την οδηγία 2016/680. Η προσθήκη αυτή αφορά τα βιομετρικά ή γενετικά δεδομένα ως ένα τρόπο αδιαμφισβήτητης ταυτοποίησης ενός φυσικού προσώπου.

[30]Άρθρο 18 παρ. 1 : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-3471-2006/arthro-18-nomos-3471-2006 ή http://www.icsd.aegean.gr/website_files/proptyxiako/537414380.pdf

3.2 Επεξεργασία Δεδομένων

Όπως αναφέρθηκε και στην έννοια των προσωπικών δεδομένων για την εποχή που διανύουμε ο τρόπος για να θεωρηθεί μια επιχείρηση ή οργανισμός ή όμιλος επιχειρήσεων βιώσιμος θα πρέπει να έχει στην διάθεσή του δεδομένα που αφορούν τους καταναλωτές–πελάτες τους. Πιο συγκεκριμένα αυτά τα δεδομένα θα πρέπει να ανήκουν στην πιο ειδική κατηγορία των προσωπικών δεδομένων ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες υπηρεσίες για τους καταναλωτές. Για να πραγματοποιηθεί η δημιουργία αυτών των υπηρεσιών θα πρέπει να επεξεργάζονται τα δεδομένα των καταναλωτών με τρόπο τέτοιο ώστε να επωφελούνται όσο περισσότερο μπορούν από αυτά. Ωστόσο η νομοθεσία περί επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων δεν αφήνει ελεύθερα τις επιχειρήσεις να επεξεργαστούν όπως θέλουν τα δεδομένα με αποτέλεσμα πολλές εταιρείες επεξεργάζονται τα δεδομένα των καταναλωτών με τρόπους που δεν προβλέπονται από την νομοθεσία, δηλαδή παράνομα.

Σύμφωνα με την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, το άρθρο 2 στοιχείο β[31] ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ορίζει << κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή».

Από τη στιγμή, όμως, που έχει καταργηθεί η εν λόγω οδηγία και έχει αντικατασταθεί από το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, ο ορισμός της επεξεργασίας έχει τροποποιηθεί ως εξής:

« κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή , η καταχώριση, η οργάνωση , η διάρθωση , η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός , η διαγραφή ή η καταστροφή »

[31]Άρθρο 2 στοιχείο β : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/odigia-95-46-ek/arthro-2-odigia-95-46-ek-toy-eyropaikoy-koinovoylioy

σύμφωνα με το στοιχείο 2 του άρθρου 4 του ίδιου Κανονισμού.

Κάθε ενέργεια που αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται από την ίδια την επιχείρηση (υπέυθυνος της επεξεργασίας) ή από κάποιο εκπρόσωπο που θα επιλέξει ο εν λόγω υπεύθυνος. Μια απαράβατη αρχή που διέπει την επεξεργασία των δεδομένων είναι αυτή της ασφάλειας, όπου σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο στ η επεξεργασία πρέπει να διενεργείται με τρόπο τέτοιο ώστε να υπάρχει εγγύηση για την ασφάλεια των δεδομένων από ενέργειες που μπορούν να βλάψουν τον καταναλωτή.

Ακόμα ένα σημαντικό στοιχείο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η νομιμότητα της, η οποία επιτυγχάνεται κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις όπυ πρέπει να ισχύει τουλάχιστον μία , οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. Μερικές από αυτές είναι ότι το υποκείμενο (καταναλωτής) πρέπει να έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων του ή ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον.

Όσον και αν είναι νόμιμη μια επεξεργασία απαγορεύεται ρητός να πραγματοποιηθεί όταν αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ειδικών κατηγοριών σύμφωνα με το άρθρο 9 παραάγραφος 1 του Κανονισμού. Όμως, υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις , οι οποίες είναι αναγκαίες να τηρούνται κατα γράμμα. Έκτοτε μπορεί να διενεργηθεί η εν λόγω επεξεργασία, όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2. Αυτές είναι να έχει δώσει τη συγκατάθεση του ο καταναλωτής και όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για ζωτικό συμφέρον όταν το υποκείμενο είναι ανίκανο νομικά ή συματικά να δώσει τη συγκατάθεση του.

Όταν είναι απαραίτητο να γίνει μια επεξεργασία δεδομένων που αφορά ποινικές καταδίκες ή αδικήματα, τότε σύμφωνα με το άρθρο 10 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων πρέπει να υπάρχει επίβλεψη από μια επίσημη αρχή που θα διαπιστώσει ότι η επεξεργασία γίνεται σύμφωνα με τον Κανονισμό.

Τέλος, όταν η επεξεργασία δεν απαιτεί εξακρίβωση της ταυτότητας του καταναλωτή , τότε σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν υποχρεούται να αποκτά , διατηρεί ή να επεξεργάζεται συμπληρωματικές πληροφορίες που αφορούν την εξακρίβωση της ταυτότητας του καταναλωτή.

3.3 Ανάλυση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων

Όπως έχει αναφερθεί η βιωσιμότητα μιας επιχείρησης βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα δεδομένα των καταναλωτών, και πιο συγκεκριμένα αφορά τα προσωπικά δεδομένα τους. Πριν την εποχή του internet οι επιχειρήσεις είχαν δεδομένα για τους καταναλωτές αλλά η ποσότητα τους δεν τους επέτρεπε να επεκταθούν, όμως από τη στιγμή που εισήλθε στη ζωή μας (το internet) ήταν και είναι πιο εύκολο να αποκτήσουν τα προσωπικά δεδομένα των πελατών, καθώς υπήρχε αμάθεια όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Και από τη στιγμή που τα δεδομένα όλο ένα και αυξανόνταν, έπρεπε να δημιουργηθεί ένας κανονισμός ή μια οδηγία που θα φέρει διατάξεις όπου θα προστατεύει τον καταναλωτή αλλά και την επιχείρηση, στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό έγινε αρχικά με την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, αλλά λόγω της αυξανόμενης τεχνολογικής ανάπτυξης και την εισαγωγή νέων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οδηγία αυτή αντικαταστάθηκε με τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων που τέθηκε σε ισχύ στις 25/5/18.Βέβαια, λόγω του ότι ο Κανονισμός αυτός είναι σχετικά καινούριος, υπάρχουν θέματα εφαρμογής του από διάφορες επιχειρήσεις και οργανισμούς ανεξαρτήτως τομέα. Αυτό σημαίνει πώς ακόμα δεν γνωρίζουν πώς να φέρουν εις πέρας τις υποχρεώσεις έτσι όπως αυτές αναφέρονται στον Κανονισμό.

Γενικά με λίγα λόγια θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων[32] (ΓΚΠΔ) είναι ένας σύγχρονος κανονισμός ο οποίος περιέχει 99 άρθρα και 173 αιτιολογικές σκέψεις που αναφέρονται σε διάφορες παραγράφους διαφόρων άρθρων.Πρόκειται για έναν Κανονισμό που εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη χωρίς να απαιτεί την κατάρτιση εθνικών νομοθεσιών για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χωρίς αυτό να σημαίνει πως τα εθνικά κοινοβούλια δεν μπορούν να προσθέσουν επιπλέον διατάξεις που αφορούν αυτά τα δεδομένα, στον βαθμό που επιτρέπεται από τον Κανονισμό. Ακόμα ο συγκεκριμένος κανονισμός βοηθάει τα άτομα στην προστασία των προσωπικών τους δεδομένων καθώς είναι ένα από τα κυριότερα δικαιώματα που έχει κάποιος στη σημερινή εποχή, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1[33] του Χάρτη Θεμελιωδών δικαιωμάτων και με το άρθρο 16

[32] Κανονισμός όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e1373-1

[33] Άρθρο 8 παρ. 1 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:12016P/TXT

παράγραφος 1[34] της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος του Κανονισμού η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να αποτελεί ένα θεμελιώδες δικαίωμα για το υποκείμενο, μεταξύ όλων των κρατών μελών της Ένωσης και να διευκολύνει τη ροή των δεδομένων των καταναλωτών σε όλα τα κράτη μέλη.

Πιο συγκεκριμένα, ο νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων έχει και ισχύ και έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση , πράγμα που αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αλλαγές, δηλαδή σε επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε χώρα εκτός Ένωσης αλλά προσφέρουν υπηρεσίες ή παρακολουθούν την συμπεριφορά των καταναλωτών που διαμένουν σε κράτος μέλος της. Βέβαια η εν λόγω επιχείρηση θα πρέπει να προβεί σε διορισμό αντιπροσώπου ο οποίος θα εδρεύει σε κράτος μέλος εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να διαχειρίζεται αυτός τα δεδομένα των καταναλωτών. Αυτός με τη σειρά του τα στέλνει στην επιχείρηση μόνο εάν η Ένωση αποφασίσει ότι η τρίτη χώρα έχει ισοδύναμούς κανονισμούς για την προστασία των δεδομένων ή αν υπάρχουν κατάλληλες συμβάσεις που έχουν ρήτρες της Ένωσης για τη διαβίβαση των δεδομένων ή ακόμα και να υπάρχει η συγκατάθεση του καταναλωτή. Δηλαδή μπορούμε να πούμε ότι όλη η ουσία του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων βρίσκεται στη συγκατάθεση καθώς καμία επιχείρηση δεν θα μπορεί πλέον να κρύβει μέσα στους όρους την αποδοχή για την συγκατάθεση του καταναλωτή. Θα πρέπει να βρίσκετε σε εμφανές σημείο και γραμμένη με απλή γλώσσα ώστε να είναι κατανοητή εύκολα.

Επίσης, ο ΓΚΠΔ ορίζει ότι επιχειρήσεις πρέπει να προστατεύουν τα προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών / πελατών τους με διάφορους τρόπους όπως είναι η κωδικοποίηση, δοκιμάζοντας την αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας που διαθέτουν , διατήρηση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας και διάφορα άλλα. Για να διασφαλιστεί η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η επιχείρηση διορίζει υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων ο οποίος σύμφωνα με συγκεκριμένες διατάξεις του κανονισμού προβλέπει τη σωστή επεξεργασία των δεδομένων ώστε να μην υπάρχουν παραβάσεις ή οποιαδήποτε άλλη αλλοίωση τους που θα κάνει ζημιά στον καταναλωτή.

Στην περίπτωση που συμβεί αυτό ο ΓΚΠΔ θέσπισε κάποια δικαιώματα για τον καταναλωτή ώστε να προστατεύεται, μερικά από αυτά είναι το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης και φορητότητας, το δικαίωμα να αντιταχθεί στην επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, και το πιο σημαντικό το δικαίωμα στη λήθη δηλαδή το

[34] Άρθρο 16 παρ.1 συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN

δικαίωμα που έχει το υποκείμενο να ζητήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας την διαγραφή των δεδομένων του τόσο από τα αρχεία του όσο και από τα αρχεία όσων έχουν έρθει σε επαφή με αυτά τα δεδομένα. Επίσης, αν ο καταναλωτής είναι ευρωπαίος πολίτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει ένα πλήρες αντίγραφο σχετικά με τις πληροφορίες που κατέχουν στα αρχεία τους ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Ακόμα, ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων θεσπίζει διατάξεις όπου αναφέρονται οι υποχρεώσεις του υπεύθυνου της επεξεργασίας και του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων. Σύμφωνα με τον κανονισμό ο καθένας έχει διαφορετικές υποχρεώσεις που πρέπει να λάβει υπόψιν του ώστε να συμμορφωθεί στον κανονισμό και να μην υπάρξουν πρόστιμα και κυρώσεις. Τα πρόστιμα αυτά όπως ορίζονται από τον κανονισμό δίνονται ανάλογα με το πόσο η επιχείρηση δεν έχει συμμορφωθεί στον παρόντα κανονισμό, πρόστιμα πολλών εκατομμυρίων ευρώ.

Επιπλέον, ένα αρκετά μεγάλο μέρος του κανονισμού που είναι 25 άρθρα (άρθρο 51 έως άρθρο 76) αφορούν τις εποπτικές αρχές. Δηλαδή τις υποχρεώσεις, τα καθήκοντα που έχουν καθώς και τις εξουσίες που τους δίνει ο ΓΚΠΔ. Επίσης ορίζει ότι κάθε τοπική εποπτική αρχή πρέπει να συνεργάζεται με άλλες εποπτικές αρχές αλλά και να συνδράμουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (πρώην ομάδα εργασίας άρθρου 29). Όπως επίσης αναφέρει και τα καθήκοντα, τις εκθέσεις με τα πεπραγμένα του έτους, και την εμπιστευτικότητα του Συμβουλίου.

Τέλος, γίνεται αναφορά και στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ανήκουν όμως σε ειδική κατηγορία όπως είναι ο αριθμός ταυτότητας. Ορίζεται πως ο υπεύθυνος της επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία όπως και οι υπάλληλοι τους να πράττουν την επεξεργασία με την υποχρέωση του απορρήτου τόσο κατά τη διάρκεια της εργασίας στους όσο και μετά το πέρας αυτής.

3.4 Ανάλυση σχετικών άρθρων και διατάξεων

Στο παρόν κείμενο θα γίνει η ανάλυση των άρθρων[35] που αφορούν την επιχείρηση και τον καταναλωτή σύμφωνα με τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ). Στο κείμενο αυτό μπορεί να παραλειφθούν στοιχεία από τα άρθρα αν κριθούν ότι δεν συνάδουν με την επιχείρηση και τον καταναλωτή.

Αρχικά στο κεφάλαιο 2 του Κανονισμού έχουμε τις αρχές που διέπουν μια επεξεργασία και γενικά ότι έχει σχέση με την επεξεργασία. Αυτές αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 , όπου μερικές από αυτές είναι « τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων», « υποβάλλονται σε επεξεργασία κατα τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια , καταστροφή ή φθορά , με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ». Βέβαια από τη πλευρά του υπεύθυνου της επεξεργασίας το άρθρο 5 παράγραφος 2 αναφέρει ότι αυτός είναι που φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση σύμφωνα με τη παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου.

Στο επόμενο άρθρο και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 6 γίνεται αναφορά στη νομιμότητα της επεξεργασίας. Επομένως, για να θεωρηθεί μια επεξεργασία ότι είναι νόμιμη θα πρέπει να ισχύει τουλάχιστον μια από τις προϋποθέσεις όπως αυτές αναφέρονται στη παράγραφο 1. Μερικές από αυτές είναι «το υποκείμενο έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς» , «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας», «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή άλλου φυσικού προσώπου». Στην περίπτωση όμως που αναφέρεται το άρθρο 6 παράγραφος 4 δηλαδή όταν η επεξεργασία δεν βασίζεται στη συγκατάθεση του υποκειμένου ο υπεύθυνος της επεξεργασίας θα πρέπει να λάβει υπόψιν του τα εξής:

1. τυχόν σχέση μεταξύ των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και των σκοπών της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας,

[35]Άρθρα του κανονισμού από τη σελίδα της ΕΕ
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32016R0679

2. το πλαίσιο εντός του οποίου συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας,
3. τη φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως για τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 9, ή κατά πόσο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με ποινικές καταδίκες και αδικήματα υποβάλλονται σε επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 10,
4. τις πιθανές συνέπειες της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων,
5. την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων, που μπορεί να περιλαμβάνουν κρυπτογράφηση ή ψευδωνυμοποίηση.

Στο άρθρο 7 αναφέρονται όλες οι προϋποθέσεις που αφορούν τη συγκατάθεση. Σύμφωνα με τη παράγραφο 1 του συγκεκριμένου άρθρου « όταν η επεξεργασία βασίζεται σε συγκατάθεση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να αποδείξει ότι το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε για την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα».Επίσης σημαντικό είναι η αναφορά που κάνει η παράγραφος 3 σε ότι αφορά την ανάκληση της συγκατάθεσης του χρήστη. Δηλαδή ότι ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να ανακαλέσει τη συγκατάθεση του όποτε το επιθυμεί , χωρίς όμως αυτό να θίγει τη νομιμότητα της επεξεργασίας πρίν την ανάκληση.

Το άρθρο 9 και πιο συγκεκριμένα η παράγραφος 1 αναφέρει ότι στην περίπτωση που γίνεται επεξεργασία η οποία αφορά δεδομένα ειδικών κατηγορίών τότε πρέπει να σταματήσει καθώς απαγορεύεται ρητός. Βέβαια, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου επιτρέπεται , σύμφωνα με την παράγραφο 2 επιτρέπεται όταν έχει δώσει συγκατάθεση ο καταναλωτής, καθώς είναι το κυριότερο, ωστόσο αναφέρονται και άλλες προϋποθέσεις .

Έπειτα ,ακολουθεί το Κεφάλαιο 3 του Κανονισμού και η αναφορά των διατάξεων σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων. Στο συγκεκριμένο κομμάτι και πιο ειδικά στα άρθρα 13- 15 αναφέρονται πληροφορίες που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται ή δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων καθώς και το δικαίωμα της πρόσβασης στα δεδομένα. Δηλαδή να λάβει επιβεβαίωση εάν τα δεδομένα του υφίστανται κάποια επεξεργασία.

Στο ίδιο κεφάλαιο στο επόμενο τμήμα γίνεται αναφορα στα δικαιώματα της διόρθωσης και της διαγραφής. Το άρθρο 16 του Κανονισμού αναφέρει «Το υποκείμενο των δεδομένων έχει

το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικής δήλωσης.» . Ωστόσο στο άρθρο 17 αναφέρεται το σημαντικότερο δικαίωμα που έχει ένας καταναλωτης και αυτο είναι το διακαίωμα στη λήθη ή αλλίως το δικαίωμα στη διαγραφή. Εδώ ο καταναλωτής έχει κάθε δικαίωμα να ασκήσει το εν λόγω δικαώμα και υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να εκτελέσει τις απαραίτητες ενέργειες χωρίς καμία καθυστέρηση. Ακόμα , υπάρχει και το δικαίωμα του περιορισμού της επεξεργασίας. Το υποκείμενο μπορεί να το ασκήσει όταν η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο αντιτάσσεται στη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ζητάει απλά τον περιορισμό της χρήσης τους, όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. Στην περίπτωση που ασκηθεί κάποιο από τα δικαιώματα των άρθρων 16,17,18 τότε ο υπεύθυνος της επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος από το άρθρο 19 να γνωστοποιήσει σε κάθε αποδέκτη των δεδομένων του υποκειμένου ότι ασκήθηκε κάποιο από αυτά τα δικαιώματα. Ακόμα ένα δικαίωμα που έχει ο καταναλωτής είναι αυτό στη φορητότητα των δεδομένων όπου σύμφωνα με το άρθρο 20 ζητάει το υποκείμενο τη διαβίβαση των δεδομένων του από τον ένα υπεύθυνο της επεξεργασίας σε ένα άλλο. Και τέλος σύμφωνα με το άρθρο 21 ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα της εναντίωσης στην επεξεργασία των δεδομένων του ακόμα και όταν αφορά την κατάρτιση προφίλ.

Στο Κεφάλαιο 4 του Κανονισμού αναφέρονται οι διατάξεις που έχουν σχέση με τον υπεύθυνο της επεξεργασίας καθώς και με τον εκτελών. Σύμφωνα με το άρθρο 24 ο υπεύθυνος της επεξεργασίας έχει συγκεκριμένες ευθύνες προκειμένου να πραγματοποιήσει την επεξεργασία. Όμως , υπάρχει περίπτωση να είναι παραπάνω από ένας υπεύθυνος της επεξεργασίας οπότε , σύμφωνα με το άρθρο 26, πρέπει να ακολουθούν κάποιες προϋποθέσεις όπως να συνάψουν μια σύμβαση η οποία θα καθορίζει τη μεταξύ τους σχέση και τις ευθύνες που θα έχει ο καθένας. Στην περίπτωση που ένας υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν είναι εγκατεστημένος στην Ευρωπαϊκή Ένωση τότε πρέπει να ορίσει έναν εκπρόσωπο σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού. Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας μπορεί να ορίσει έναν εκτελών ώστε να πραγματοποιήσει για λογαριασμό του την επεξεργασία, αυτό αναφέρεται στο άρθρο 27 καθώς γίνεται αναφορά και στα καθήκοντα και υποχρεώσεις που έχει ο εκτελών. Και οι δυο , εκτελών και υπεύθυνος της επεξεργασίας , είναι υποχρεωμένοι να συνεργάζονται με την αρμόδια

εποπτική αρχή όπως αναφέρει το άρθρο 31 καθώς και να εφαρμόζουν κατάλληλα οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 32 του Κανονισμού.

Ένας ακόμα υπέυθυνος είναι αυτός της προστασίας δεδομένων, ο οποίος μπορεί να οριστεί από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή τον εκτελών σύμφωνα με το άρθρο 37. Ο ίδιος πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει τι περιέχει η θέση του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων καθώς και ποια είναι τα καθήκοντα που θα έχει , σύμφωνα με τα άρθρα 38 και 39 αντιστοίχως.

Στον Κανονισμό αναφέρεται , επίσης, ρητός ακόμα τρία δικαιώματα που έχει κάθε φυσικό πρόσωπο τα οποία είναι το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή , το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά αρχής ελέγχου και το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά υπεύθυνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία όπως αυτά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 8 στα άρθρα 77-79 του Κανονισμού. Βέβαια ο καταναλωτής έχει κάθε δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση στην περίπτωση που υπέστη κάποια υλική ή μη ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του Κανονισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 82 κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας που συμμετείχε στην επεξεργασία είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκλήθηκε και επομένως η αποζημίωση ζητήτε από αυτόν ή τον εκτελούντα. Στη περίπτωση που παραβιαστεί ο Κανονισμός τότε υποβάλονται και διοικητικά πρόστιμα τα οπία αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 83.

Τέλος, έχουμε κάποιες ειδικές διατάξεις οι οποίες αναφέρονται στο Κεφάλαιο 11 και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 94 αναφέρεται η κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ καθώς και τη μη επιβολλή πρόσθετων υποχρεώσεων σε φυσικά πρόσωπα σε σχέση με την οδηγία 2002/58/ΕΚ , όπως αναφέρεται στο άρθρο 95. Σύμφωνα με το άρθρο 99 ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων τίθεται σε εφαρμογή 20 μέρες μετά τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλαδή στις 25/5/2018.

Κεφάλαιο 4ο

4.1 Επιχείρηση και ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων

Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών πλέον είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τις δραστηριότητες τους σύμφωνα με το νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και τις διατάξεις του. Ο εν λόγω κανονισμός αλλάζει γενικά τον τρόπο συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων των καταναλωτών από τις επιχειρήσεις, οι οποίες αν είχαν κάποιο σχέδιο ή πλάνο για την προστασία του καταναλωτή τότε έχουν προβάδισμα έναντι των επιχειρήσεων που δεν μερίμνησαν για αυτό. Όπως έχει αναφερθεί σε περίπτωση που δεν συμμορφωθεί μια επιχείρηση σε αυτό το κανονισμό τότε θα της επιβληθούν μεγάλα πρόστιμα , θα χάσει την αξιοπιστία της και θα καταστρέψει το όνομά της. Για να μπορέσει η επιχείρηση να συμμορφωθεί με τον ΓΚΠΔ θα πρέπει να αναγνωρίσει τα ρίσκα που πρέπει να πάρει ώστε να επιτευχθεί αυτό, μια λύση θα μπορέσει να βοηθήσει την επιχείρηση να γνωρίζει τι είναι αυτό που πρέπει να βάλει σε προτεραιότητα . Βέβαια αν και τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει η επιχείρηση είναι πολλά θα πρέπει να σταματήσει προσωρινά οποιαδήποτε δραστηριότητα ώστε να διαθέσει τους πόρους της στη συμμόρφωση στο κανονισμό.

Ο κανονισμός αυτός πέρα από κυρώσεις μπορεί να επιφέρει και κέρδη σε μια επιχείρηση, αυτό γίνεται στη περίπτωση που οι επιχειρήσεις συμμορφωθούν όσο πιο νωρίς γίνεται καθώς θα έχουν περισσότερο χρόνο για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις που δεν δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο ΓΚΠΔ.

Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να αναφέρει κάποια στοιχεία τα οποία έχουν σχέση με την εεξεργασία, τα λεγόμενα αρχεία επεξεργασίας[36]. Οπότε αναφορικά έχουμε:

- Όνομα και στοιχεία επικοινωνίας
- Σκοπός της επεξεργασίας
- Περιγραφή επεξεργαζόμενων δεδομένων
- Δέκτες δεδομένων
- Ημερομηνία διαγραφής

[36] Άρθρο 30 του ΓΚΠΔ
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e3018-1-1

- Μέτρα ασφάλειας
- Περίπτωση διαβίβασης σε τρίτη χώρα

Ωστόσο μια έρευνα[37] που πραγματοποιήθηκε λίγες μέρες πριν την εφαρμογή του ΓΚΠΔ και πιο συγκεκριμένα από 15 έως 21/5/18 από τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Εταιρειών Κινητών Εφαρμογών Ελλάδος και τη Kapa Research σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και έδειξε ότι το 33,33% από τις επιχειρήσεις δεν γνωρίζει ότι πρέπει να δηλώσει τα αρχεία με τα δεδομένα που έχει για τους καταναλωτές στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Έπειτα, το 43% δεν γνωρίζει τίποτα για το νέο κανονισμό ενώ το 25% γνωρίζει γι' αυτόν σε αντίθεση με το 33,33% που απλά έχει ακούσει για αυτόν. Το 47% των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν γνωρίζει ποιες είναι αυτές οι υποχρεώσεις που πρέπει να ακολουθήσει ώστε να μην έχει κυρώσεις από τον ΓΚΠΔ. Το αρνητικό της έρευνας είναι ότι το 80% δεν έχουν κάνει καμία ενέργεια που αφορά τον νέο κανονισμό ενώ το πιο σημαντικό είναι πως το 82% δεν έχει πλάνο σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων και βέβαια το 55% εκ των 1004 επιχειρήσεων φοβάται ότι δεν θα τηρηθεί ο κανονισμός και ότι θα της επιβληθεί κάποια ποινή.

Επομένως οι επιχειρήσεις, είτε είναι μικρές, μεσαίες ή μεγάλες είτε κολοσσοί, έχουν κάποιες υποχρεώσεις που πρέπει να ακολουθήσουν. Αυτές τις υλοποιεί ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία, πάντα σύμφωνα με τον Κανονισμό και αφού ο ίδιος έχει διοριστεί σε αυτή τη θέση από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης θα πρέπει να προσέχει ότι εκτελούνται σωστά και με νόμιμο τρόπο οι διατάξεις και τα άρθρα του Κανονισμού ώστε η επιχείρηση να αποφύγει τις κυρώσεις (ο ρόλος του υπεύθυνου της επεξεργασίας θα αναλυθεί παρακάτω στο ίδιο κεφάλαιο).

Ο Κανονισμός, όπως έχουμε πει, υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να ασχοληθούν με ζητήματα ασφάλειας των συστημάτων τους κάνοντας διάφορους ελέγχους ώστε να βρεθούν τυχόν ευπάθειες οι οποίες μπορούν να επιτρέψουν την παράνομη είσοδο και την παραβίαση των δεδομένων. Κύριο μέλημα του παρόντος Κανονισμού είναι η ασφάλεια του καταναλωτή και της ιδιωτικότητας του και για αυτό επιβάλλει τις υποχρεώσεις στους υπεύθυνους που δραστηριοποιούνται με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

[37] http://www.sepe.gr/gr/research-studies/article/11212813/aproetoimastes-gia-ton-gdpr-oi-ellinikes-mikromesaies-epiheiriseis/

4.2 Υπεύθυνοι για την εφαρμογή του Κανονισμού

4.2.1 Υπεύθυνος της Επεξεργασίας[38]

Σε κάθε περίπτωση που γίνεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναφερόμαστε στην επιχείρηση που την πραγματοποίησε. Οπότε, η επιχείρηση είναι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεδομένων των καταναλωτών.

Όπως κάθε υπεύθυνος έτσι και η επιχείρηση ως υπεύθυνος της επεξεργασίας έχει κάποιες ευθύνες ώστε να προστατέψει τα δεδομένα των πελατών της. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, όπως δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να λάβει υπόψιν του αρκετά στοιχεία ώστε να διασφαλίσει και να αποδείξει ότι η επεξεργασία που διενεργεί , παροντικά ή μελλοντικά, είναι νόμιμη και σύμφωνη με τον Κανονισμό. Μερικά από αυτά τα στοιχεία είναι η φύση και ο σκοπός της επεξεργασίας, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων (καταναλωτών).

Επίσης , ο υπεύθυνος της επεξεργασίας θα πρέπει να λάβει κατάλληλα οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δεδομένων του καταναλωτή όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 25 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων . Μερικά από αυτά είναι η ψευδονυμοποίηση , η οποία σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο 5 ορίζεται ως εξής : «η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο», η ελαχιστοποίηση δεδομένων και η ενσωμάτωση εγγυήσεων ώστε να υπάρχει συμμόρφωση στον παρόντα Κανονισμό . Ακόμα, πρέπει να γίνεται επεξεργασία μόνο στα δεδομένα που είναι απαραίτητα , να γίνεται αναφορά στη περίοδο αποθήκευσης τους και στο βαθμό επεξεργασίας τους.

Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας μπορεί να διενεργεί την εν λόγω επεξεργασία από κοινού με άλλο υπεύθυνο ή να έχει κάποιο εκπρόσωπο στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν είναι

[38] Άρθρα 24 - 29 του ΓΚΠΔ
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e3018-1-1

εγκατεστημένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση . Όταν υπάρχουν δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας τότε έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις ή σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κανονισμού 679/19 καθορίζουν τις αντίστοιχες ευθύνες τους όπως αναφέρονται στον Κανονισμό.

Επίσης, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας μπορεί να ορίσει εκπρόσωπο όταν ισχύει το άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντα Κανονισμού , δηλαδή όταν ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ανήκει σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και θέλει να προβεί σε ενέργειες που αφορούν δεδομένα καταναλωτών που διαμένουν σε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, πρέπει να ορίσει έναν εκπρόσωπο γραπτώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν είναι υποχρεωμένος να ορίσει εκπρόσωπο στην περίπτωση που αφορά δημόσια αρχή ή φορέα ή η επεξεργασία είναι περιστασιακή και δεν αφορά σε μεγάλο βαθμό δεδομένα ειδικής κατηγορίας σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 ή δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες ή αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο 10 και δεν θίγονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες τουκαταναλωτή , σύμφωνα με το άρθρο 27 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. Επίσης, ο εκπρόσωπος πρέπει να είναι εγκατεστημένος στην Ευρωπαϊκή Ένωση , ώστε να απευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι σε αυτόν (δημόσια αρχή, καταναλωτές).

Ακόμα , όταν πρέπει να διενεργηθεί μια επεξεργασία για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας , τότε πρέπει να χρησιμοποιήσει εκτελούντες την επεξεργασία οι οποίοι έχουν αρκετές και επαρκείς διαβεβαιώσεις ότι μπορούν να διεξάγουν την επεξεργασία με τρόπο τέτοιο ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις του Κανονισμού. Οπότε , σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3 η επεξεργασία από τον εκτελουντα διέπεται από μια σύμβαση η οποία τον δεσμεύει σε σχέση με τον υπεύθυνο της επεξεργασίας και δείχνει το σκοπό της , τη χρονική περίοδο που θα διαρκέσει η επεξεργασία και το είδος των δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν. Αλλά η σύμβαση αυτή δείχνει και τις ευθύνες που θα έχει ο εκτελών. Αυτές είναι :

- Επεξεργασία δεδομένων μόνο έπειτα από εντολή του υπεύθυνου της επεξεργασίας
- Διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που εκτελούν την επεξεργασία έχουν δεσμευτεί για τήρηση απορρήτου
- Επιστρέφει ή διαγράφει τα δεδομένα μετά το πέρας της επεξεργασίας
- Θέτει στη διάθεση του υπεύθυνου της επεξεργασίας όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση στον Κανονισμό

Τέλος, σημαντικό επίσης είναι ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται μόνο κατ’ εντολή του υπεύθυνου της επεξεργασίας και αφορά τον εκτελουντα και

κάθε πρόσωπο που ενεργεί υπό την εποπτεία του υπεύθυνου της επεξεργασίας , σύμφωνα με το άρθρο 29.

4.2.2 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων υπάρχει στην επιχείρηση γιατί ορίστηκε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία καθώς ο υπεύθυνος αυτός,σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι υποχρεωτικός από τον ΓΚΠΔ. Ο ορισμός ενός υπεύθυνου προστασίας δεδομένων,ανεξαρτήτως αν υπάρχει η ανάγκη ή όχι να οριστεί από μια επιχείρηση, δείχνει μια καλή πράξη συμμόρφωσης στον Κανονισμό.

Και αυτός, πάντα σύμφωνα με τον Κανονισμό, ο υπεύθυνος έχει κάποια καθήκοντα και υποχρεώσεις τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 37 με 39 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων[39]. Ο ρόλος του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων είναι καθαρά συμβουλευτικός, υπάρχει δηλαδή για να προσφέρει μια διευκόλυνση, ως προς τη συμμόρφωση στον Κανονισμό, στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή τον εκτελών την επεξεργασία. Αποτελεί τον επικοινωνιακό σύνδεσμο ανάμεσα σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα της επιχείρησης, όπως τον καταναλωτή και την εποπτική αρχή (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα).

Για να μπορέσει να εκτελέσει τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί , σύμφωνα με τον Κανονισμό, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων πρέπει να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα της επιχείρησης και όταν χρειαστεί να αναφέρει κάποιο πρόβλημα ή να ενημερώσει για τις ενέργειες του το κάνει στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο της επιχείρησης , αυτό σημαίνει πως παρόλο που ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία τον όρισαν σε αυτή τη θέση δεν έχουν καμία δικαιοδοσία πάνω του.

[39]Άρθρο 37 : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-37-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismos
Άρθρο 38 :https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon/arthro-38-genikos-kanonismos
Άρθρο 39 : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon/arthro-39-genikos-kanonismos
Άρθρο 40 : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon/arthro-40-genikos-kanonismos

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων για να οριστεί σε αυτή τη θέση θα πρέπει να δεσμευτεί ότι θα τηρεί το απόρρητο για οτιδήποτε αφορά τα καθήκοντα του σύμφωνα με το δίκαιο που υπάρχει σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Κεφάλαιο 5ο

5.1 Καταναλωτής και Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο ο νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) δημιουργήθηκε ώστε να προσθέσει και να τροποποιήσει τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Όλος ο κανονισμός έχει ως στόχο την προστασία του καταναλωτή από τις μη νόμιμες διαδικασίες – ενέργειες που κάνουν οι επιχειρήσεις ώστε να αποσπάσουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή. Τα άρθρα και οι διατάξεις που υπάρχουν στον κανονισμό (τα οποία έχουν αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο) αναφέρονται στα δικαιώματα που έχει ο καταναλωτής έναντι της παράνομης επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων και του υπεύθυνου της επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία.

Σύμφωνα με μια έρευνα[40], 1η πανελλαδικά, που πραγματοποιήθηκε την περίοδο από 18/5 μέχρι 21/6/18 και παρουσιάστηκε στις 25/9/18 από τις εταιρείες ClientIQ και FocusBari , αφορά το πώς αντιμετωπίζουν τα προσωπικά τους δεδομένα οι Έλληνες καταναλωτές. Οπότε σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία κατά μέσο όρο οι Έλληνες καταναλωτές δέχονται να αξιοποιηθούν περίπου 9 στοιχεία από τα προσωπικά τους δεδομένα. Το 80% λένε ότι αυτά τα δεδομένα είναι στοιχεία οικογενειακής κατάστασης, το 90% δίνει με μεγάλη ευκολία το email τους όταν αυτό βέβαια ζητηθεί, το 50% δίνουν τον προσωπικό αριθμό κινητού τους τηλεφώνου και το 30% δίνει τη διεύθυνση κατοικία τους και το σταθερό τους τηλέφωνο. Άρα μέσα από αυτά τα γεγονότα φαίνεται ότι για να υπάρχει πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες πρέπει να δώσει τα δεδομένα του . Σύμφωνα με την έρευνα αυτή το 80% των 630 ερωτηθέντων δίνουν τα δεδομένα προσωπικού τους χαρακτήρα για εξατομικευμένες προσφορές από τις επιχειρήσεις και το 90% θεωρούν ότι οι

[40] http://www.marketingweek.gr/default.asp?pid=9&la=1&cID=1&arId=70008

επιχειρήσεις δεν αξιοποιούν σωστά τα δεδομένα που διαθέτουν. Ωστόσο οι Έλληνες καταναλωτές έχουν διαφορετική άποψη για τα προσωπικά δεδομένα δηλαδή οι μικρότεροι ηλικιακά θεωρούν προσωπικά δεδομένα τις φωτογραφίες, τα στοιχεία επικοινωνίας που φαίνονται μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης . Οι μεγαλύτεροι ηλικιακά τα ιατρικά δεδομένα και τα οικονομικά στοιχεία, ενώ συμφωνούν στο ότι υπάρχει ανάγκη για ασφάλεια και διαφάνεια της χρήσης των δεδομένων τους από τις επιχειρήσεις. Ακόμα το 90% επιθυμούν να γνωρίζουν ποια είναι τα δεδομένα που κατέχει η επιχείρηση για αυτούς ενώ ανησυχούν για τη διαρροή των δεδομένων τους. Το 70% θέλουν να γνωρίζουν ότι η ασφάλεια είναι επαρκής ώστε να δώσουν τα προσωπικά τους δεδομένα. Το σημαντικό της έρευνας αυτής είναι ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (86%) γνωρίζει την ύπαρξη του ΓΚΠΔ και ότι έχουν ενημερωθεί σχετικά για το τι αυτός περιέχει.

Για να μπορέσει ο καταναλωτής να προστατευτεί από την κακή επεξεργασία και διαχείριση των προσωπικών του δεδομένων από τις διάφορες επιχειρήσεις πρέπει να γνωρίζει τα δικαιώματα του και πού μπορεί να απευθυνθεί για να κάνει καταγγελίες και να ασκήσει τα δικαιώματα αυτά. Αναφορικά τα δικαιώματα που κατέχει ένας καταναλωτής είναι το δικαίωμα της πρόσβασης, το δικαίωμα διόρθωσης , το δικαίωμα στη λήθη, το δικαίωμα στον περιορισμό της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων και το δικαίωμα της εναντίωσης , αυτά τα δικαιώματα ορίζονται από το κεφάλαιο 3 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και πιο συγκεκριμένα από τα άρθρα 15-18 , 20 και 21.Το κάθε άρθρο από αυτά έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 3 και στην υπό-ενότητα 3.4 .

Τέλος το πιο σημαντικό στοιχείο για να μην υπάρχει κανένα νομικό θέμα σχετικά με την επεξεργασία είναι η συγκατάθεση που πρέπει να δώσει ο καταναλωτής η οποία πρέπει να είναι σε μορφή τέτοια ώστε να δηλώνει καταφατική ενέργεια. Θα γίνει λεπτομερής αναφορά στη συγκατάθεση που δίνει ο καταναλωτής θα γίνει παρακάτω στο ίδιο κεφάλαιο.

5.2 Συγκατάθεση

Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως για να είναι νόμιμη μια επεξεργασία των δεδομένων ενός καταναλωτή θα πρέπει να ισχύει τουλάχιστον μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις: [41]

- Να υπάρχει συγκατάθεση σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α του ΓΚΠΔ,
- Να έχει υπογραφεί μια σύμβαση μεταξύ καταναλωτή και επιχείρησης σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β
- Και να υπάρχουν έννομα συμφέροντα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ.

Το πιο σημαντικό στοιχείο στην περίπτωση που υπάρχουν πάρα πολλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι η συγκατάθεση του καταναλωτή σύμφωνα με την ομάδα εργασίας του άρθρου 29.

Το αρνητικό στοιχείο όμως είναι ότι πλέον οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν παίρνουν την συγκατάθεση του καταναλωτή για να επεξεργαστούν τα δεδομένα του καθώς υπάρχει πολυπλοκότητα στις αιτήσεις για συγκατάθεση, η υπερφόρτωση πληροφοριών και οι αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά καθιστά δύσκολη την εφαρμογή της συγκατάθεσης στην πράξη. Βέβαια όταν τέθηκε σε ισχύ ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων παρατηρήθηκε ενίσχυση της συγκατάθεσης έτσι ώστε ο υπεύθυνος της επεξεργασίας να μπορεί να εξασφαλίσει τη νομιμότητα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων.

Οπότε σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1[42] του ΓΚΠΔ η συγκατάθεση ορίζεται ως << κάθε ελεύθερη, συγκεκριμένη, ενημερωμένη και σαφής ένδειξη των επιθυμιών του υποκειμένου των δεδομένων με την οποία ο ίδιος με δήλωση ή με σαφή καταφατική ενέργεια συμφωνεί με την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων>>. Για να θεωρηθεί νόμιμη η συγκατάθεση του καταναλωτή θα πρέπει να ισχύουν κάποιες προϋποθέσεις . Αυτές αναφέρονται στο άρθρο 7 του ΓΚΠΔ από την παράγραφο 1 έως την παράγραφο 4, τα οποία αναφορικά λένε ότι το υποκείμενο

[41] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e1887-1-1
[42] Ορισμός συγκατάθεσης - άρθρο 4 παρ.1
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e3018-1-1

πρέπει να δίνει τη συγκατάθεση του γραπτά και ότι έχει το δικαίωμα να αποσύρει τη συγκατάθεση αυτή χωρίς να θίγεται η νομιμότητα της επεξεργασίας και το κατά πόσον η εκτέλεση μια σύμβασης εξαρτάται από τη συγκατάθεση του καταναλωτή.

Στη σημερινή εποχή πολλές επιχειρήσεις όταν προσφέρουν μια υπηρεσία ζητούν και τη συγκατάθεση του καταναλωτή για τα προσωπικά του δεδομένα, όμως το αρνητικό είναι ότι αν δεν δεχτούν τους όρους και τις προϋποθέσεις (οι καταναλωτές) τότε η επιχείρηση δεν τους προσφέρει τις υπηρεσίες της. Το ίδιο πρόβλημα συμβαίνει και με τα cookies δηλαδή η επιχείρηση που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για να προσφέρει τις υπηρεσίες της ζητάει από το καταναλωτή να αποδεχθεί τα διάφορα cookies, χωρίς ο ίδιος να έχει την επιλογή να αρνηθεί καθώς δεν του επιτρέπεται να συνεχίσει την πλοήγηση στο συγκεκριμένο κατάστημα / επιχείρηση. Άρα βγάζουμε το συμπέρασμα πως ο καταναλωτής δεν έχει επιλογή παρά να δώσει τη συγκατάθεση του, δημιουργείται δηλαδή η ψευδαίσθηση της ελεύθερης παροχής συγκατάθεσης. Αν υπάρχει ανισότητα μεταξύ του καταναλωτή και της επιχείρησης όπως για παράδειγμα η επιχείρηση ζητάει μη απαραίτητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τότε η συγκατάθεση δεν παρέχεται ελεύθερα και επομένως η επιχείρηση παρανομεί . Για να θεωρηθεί ελεύθερη θα πρέπει να υπάρχει η επιλογή για τον καταναλωτή και επίσης να του παρέχονται σημαντικές πληροφορίες όπως είναι η ταυτότητα της επιχείρησης, οι σκοποί της επεξεργασίας, να αναφέρεται κατηγορηματικά ότι υπάρχει η δυνατότητα ανάκλησης της συγκατάθεσης.

Στην περίπτωση ανάκλησης της συγκατάθεσης[43] τότε η επιχείρηση πρέπει να σταματήσει αμέσως την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να ενημερώσει οποιοδήποτε κατέχει αυτά τα δεδομένα ότι έγινε ανάκληση της συγκατάθεσης. Στην περίπτωση που έχει δοθεί συγκατάθεση πριν την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων τότε δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα ούτε για τον καταναλωτή αλλά ούτε και για την επιχείρηση, με τη μόνη προϋπόθεση ότι πρέπει ο τρόπος που πήρε τη συγκατάθεση η επιχείρηση να συνάδει με τις προϋποθέσεις όπως αυτές ορίζονται στο ΓΚΠΔ.

[43] Άρθρο 7 παρ. 3 : https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon/arthro-7-genikos-kanonismos?lspt_context=gdpr

5.3 Cookies

Στη σημερινή εποχή τα cookies είναι απαραίτητα για τις επιχειρήσεις ώστε να παρακολουθούν την δραστηριότητα των καταναλωτών στο διαδίκτυο. Είναι μικρά αρχεία τα οποία τοποθετούνται στη συσκευή πλοήγησης στο διαδίκτυο , τα οποία έχουν κρίσιμο ρόλο για τις ιστοσελίδες / επιχειρήσεις. Όμως μπορούν να αποθηκεύουν σημαντικά δεδομένα χωρίς τη συγκατάθεση του καταναλωτή και έχουν, κατά κύριο λόγο, σαν κύριο στόχο τη στοχευμένη διαφήμιση.

Τα cookiesχωρίζονται σε τρείς κατηγορίες[44]:

- Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν
- Ανάλογα με το χρονικό διάστημα παραμονής τους στη συσκευή
- Ανάλογα με την προέλευση τους

Τα cookiespου αφορούν το χρόνο διακρίνονται σε Session cookies(δηλαδή είναι προσωρινά και διαγράφονται μόλις κλείσει ο browser) και σε Persistent cookies(δηλαδή όλα τα cookiespου παραμένουν στον σκληρό δίσκο μέχρι να λήξουν ή να τα διαγράψει ο χρήστης) .Έπειτα είναι αυτά που έχουν σχέση με την προέλευση τους δηλαδή τα First–party cookieskαι τα Third–party cookies. Τα πρώτα είναι αυτά που εισάγει η ιστοσελίδα στη συσκευή μας , ενώ τα άλλα είναι αυτά που εισάγει ένας τρίτος όπως ένας διαφημιστής ή αναλυτής. Τέλος , στη κατηγορία που αφορά το σκοπό ανήκουν τα Strictly necessary cookiesτα οποία χρησιμοποιούνται για απαραίτητες λειτουργίες της ιστοσελίδας. Μετά είναι τα Preferences cookiesτα οποία διατηρούν τις επιλογές του χρήστη και τα στοιχεία του, επίσης έχουμε τα Statistics cookiesτα οποία είναι γνωστά και ως performance cookieskαι διατηρούν στοιχεία σχετικά με το πώς χρησιμοποιεί ο χρήστης την ιστοσελίδα. Και τέλος έχουμε τα Marketing cookiesτα οποία εντοπίζουν την δραστηριότητα του χρήστη στο διαδίκτυο.

Όμως στην περίπτωση μας οι καταναλωτές ανησυχούν κυρίως για τα Third–party cookies, γιατί είναι αυτά που κατέχουν και τις περισσότερες πληροφορίες για τον ίδιο τον καταναλωτή. Η περιεκτικότητα τους σε προσωπικά δεδομένα όπως προτιμήσεις αγορών , ενδιαφέροντα ακόμα και IPδιευθύνσεις τα καθιστά τα πιο επικίνδυνα και ταυτόχρονα πιο πολύτιμα cookies. Παρόλο

[44] https://gdpr.eu/cookies

που ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων είναι σε εφαρμογή και αφορά τα προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών, δεν αναφέρεται πουθενά κάποιο άρθρο σχετικά με τα cookies παρά μόνο στην αιτιολογική σκέψη 30, η οποία αναφέρει :

«Τα φυσικά πρόσωπα μπορεί να συνδέονται με επιγραμμικά αναγνωριστικά στοιχεία ταυτότητας, τα οποία παρέχονται από τις συσκευές, τις εφαρμογές, τα εργαλεία και τα πρωτόκολλά τους, όπως διευθύνσεις διαδικτυακού πρωτοκόλλου, αναγνωριστικά cookies ή άλλα αναγνωριστικά στοιχεία όπως ετικέτες αναγνώρισης μέσω ραδιοσυχνοτήτων. Αυτά μπορεί να αφήνουν ίχνη τα οποία, ιδίως όταν συνδυαστούν με μοναδικά αναγνωριστικά στοιχεία ταυτότητας και άλλες πληροφορίες που λαμβάνουν οι εξυπηρετητές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δημιουργηθεί το προφίλ των φυσικών προσώπων και να αναγνωριστεί η ταυτότητά τους.»

Ωστόσο, υπάρχει η οδηγία e-Privacy 2002/58/ΕΚ[45] ή αλλιώς Cookie Law η οποία απαιτεί από τις επιχειρήσεις να ζητάνε τη συγκατάθεση του χρήστη πριν εγκαταστήσουν κάποιο cookieαρχείο στη συσκευή του καταναλωτή. Όμως, παρόλο που συμβαίνει αυτό ,δηλαδή να ζητάνε συγκατάθεση μέσω pop-upπαραθύρου, οι καταναλωτές παραμένουν ανήσυχοι αλλά και δυσαρεστημένοι , καθώς ουσιαστικά δίνουν την επιλογή στον καταναλωτή να επιλέξει αλλά στην περίπτωση που θα αρνηθεί να δώσει τη συγκατάθεση του, τότε του αρνούνται την παροχή υπηρεσιών. Με λίγα λόγια κατευθύνουν τους καταναλωτές να δώσουν τη συγκατάθεση τους ακόμα και αν δεν το επιθυμούν.

Για να συμμορφωθεί μια επιχείρηση με τον Κανονισμό και την οδηγία 2002/58/ΕΚ θα πρέπει αρχικά να ζητάει τη συγκατάθεση του καταναλωτή πριν την εγκατάσταση οποιουδήποτε cookie, έπειτα να διαθέτει πληροφορίες σχετικά με το ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα παρακολουθούν τα cookiesπου πρόκειται να εγκατασταθούν και ποιος είναι ο σκοπός τους πριν ακόμα ζητηθεί η συγκατάθεση του καταναλωτή . Μετά να αποθηκεύει τη συγκατάθεση του χρήστη ώστε να μπορεί να αποδείξει ότι έχει δοθεί για τη χρήση cookieskαι να κάνει δυνατό και εύκολο την απόσυρσή της συγκατάθεσης όποτε το ζητήσει και το επιθυμεί ο καταναλωτής . τέλος ακόμα αν αρνηθεί να δώσει τη συγκατάθεση για την εγκατάσταση κάποιου cookieνα δίνεται η δυνατότητα στον καταναλωτή να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες της επιχείρησης.

[45] e-Privacy Directive https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32002L0058

5.4 Ζητήματα προστασίας του καταναλωτή

5.4.1 Προστασία του καταναλωτή στο διαδίκτυο

Για να μπορέσει ένας καταναλωτής να προστατευθεί στο διαδίκτυο θα πρέπει να γνωρίζει καλά τα δικαιώματα του. Για να μπορέσει ένας τρίτος να χρησιμοποιήσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή θα πρέπει πρώτα να πάρει την συγκατάθεση του ώστε να είναι νόμιμη η επεξεργασία τους. Ωστόσο όπως θα αναφερθεί και στις επόμενες ενότητες ο καταναλωτής πρέπει να προστατεύεται στο τομέα που αφορά γενικά το διαδίκτυο όπως είναι οι επικοινωνίες και οι αυτοματοποιημένες λήψεις αποφάσεων .

Ο καταναλωτής θα πρέπει να είναι προτεραιότητα των εμπόρων και των υπευθύνων ώστε η εμπειρία του και η ασφάλεια του και των προσωπικών του δεδομένων να είναι η καλύτερη. Μιας και το διαδίκτυο είναι ο χώρος όπου γίνονται πλέον τα περισσότερα εγκλήματα θα πρέπει ο καθένας να προστατεύεται και να μην δίνει τόσο εύκολα τις προσωπικές του πληροφορίες .

5.4.2 Προστασία του καταναλωτή στις επικοινωνίες

Αρχικά η επικοινωνία είναι ένα από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά που μας χαρακτηρίζει. Ο τρόπος που επικοινωνούμε έχει εξελιχθεί αρκετά ώστε να πρέπει να θέσουμε κάποια όρια, δηλαδή νόμους και κανονισμούς, ώστε η κάθε συνομιλία να παραμένει ακέραια χωρίς την παρέμβαση τρίτων και το πιο σημαντικό να είναι ασφαλή τα προσωπικά μας δεδομένα.

Στον Ελλαδικό χώρο αυτό τον έλεγχο τον κάνει η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών, ή αλλιώς ΑΔΑΕ[46]. Η Αρχή αυτή ελέγχει κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τον τομέα των επικοινωνιών. Οι κυριότεροι τομείς είναι αυτοί του ηλεκτρονικού εμπορίου και φυσικά ο τομέας των πάροχων.

[46] http://www.adae.gr/nomothetiko-plaisio/

Από την άλλη έχουμε τους πάροχους επικοινωνιών. Κάθε ένας από αυτούς έχει αρχείο με τα προσωπικά δεδομένα κάθε συνδρομητή, πράγμα που κάνει το αρχείο τους αρκετά πολύτιμογια μεγάλες εταιρείες οι οποίες θα έκαναν τα πάντα για να το αποκτήσουν. Ακόμα ένα σημαντικό κομμάτι είναι η σωστή και συμμορφωμένη με τους κανονισμούς παροχής πρόσβασης στο διαδίκτυο, γιατί και αυτό αποτελεί ένα είδος επικοινωνίας. Επομένως, η ΑΔΑΕ θα πρέπει να ελέγχει από τα αρχεία μέχρι και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό του κάθε παρόχου ώστε να υπάρχει βεβαιότητα ότι τηρούνται οι κανονισμοί και δεν τίθενται σε κίνδυνο οι καταναλωτές από τυχόν υποκλοπές. Στην περίπτωση που υπάρξει παραβίαση τότε σύμφωνα με τον κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 611/2013[47] θα πρέπει να κοινοποιήσει , ο πάροχος, στην υπεύθυνη Αρχή όλες τις παραβιάσεις που συνέβησαν και αφορούν προσωπικά δεδομένα. Έπειτα θα πρέπει να ενημερωθεί ο συνδρομητής / καταναλωτής σχετικά με την εν λόγω παραβίαση καθώς και με τις πιθανές συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν. Και τέλος θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα τεχνολογικά και τεχνικά μέτρα ώστε να αποφευχθεί και άλλη παραβίαση. Ως παράδειγμα έχουμε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στον Ο.Τ.Ε. από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αριθμός απόφασης 31/2019[48]) στις 7/10/2019 για παραβίαση της αρχής της ακρίβειας και προστασίας των δεδομένωνήδη από το σχεδιασμό κατα τη τήρηση προσωπικών δεδομένων συνδρομητών της.

Ότι αφορά τις αυτόματες κλήσεις που γίνονται σε συνδρομητές σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ πρέπει να υπάρχει συγκατάθεση του καταναλωτή ώστε να γίνει η εν λόγω ενέργεια.

[47] http://www.adae.gr/fileadmin/docs/nomoi/Odigies_EE/Kanonismos_koipopoiisi_paraviasewn_pros_dedomenwn_EL.pdf

[48] https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33%2C15453&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref33_15473_33_15453_15453.etos=2019&_piref33_15473_33_15453_15453.arithmosApofasis=&_piref33_15473_33_15453_15453.thematikiEnotita=159&_piref33_15473_33_15453_15453.ananeosi=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CF%89%CF%83%CE%B7

5.4.3 Προστασία από αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων[49]

Ένα ακόμα ζήτημα είναι αυτό της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών. Ουσιαστικά είναι η συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τις προτιμήσεις των καταναλωτών με τη βοήθεια σχετικών εργαλείων,έτσι ώστε η επιχείρηση να δημιουργήσει προφίλ για τους πελάτες της.

Αυτή η μέθοδος είναι αρκετά διαδεδομένη στον τομέα του marketingκαθώς βοηθάει τις επιχειρήσεις να στοχεύσουν σε ένα συγκεκριμένο αριθμό καταναλωτών που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Αυτό μπορούμε να το καταλάβουμε και μόνοι μας σαν καταναλωτές καθώς είναι αρκετές οι φορές στις οποίες έχουμε αναζητήσει σε ένα κατάστημα ένα προϊόν και το βλέπουμε έπειτα να εμφανίζεται σε κάθε ιστοσελίδα που διαθέτει διαφημίσεις.

Πολλές φορές και πριν την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων οι επιχειρήσεις συγκέντρωναν τα προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών για την κατάρτιση προφίλ χωρίς καν να ενημερώσουν. Τώρα μετά την εφαρμογή του Κανονισμού το κάνουν αυτοματοποιημένα και τίθεται η ερώτηση σε ποιες περιπτώσεις θεωρείται μια απόφαση ότι λαμβάνεται βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας και σε ποιες παράγει έννομα αποτελέσματα τα οποία αφορούν τον καταναλωτή. Η απάντηση είναι απλή, ότι η αυτοματοποιημένη επεξεργασία για τη λήψη μιας απόφασης όταν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να επιτευχθεί ο στόχος (χωρίς την επιρροή από ανθρώπινο παράγοντα), ενώ παράγει έννομα αποτελέσματα σε αρκετές περιπτώσεις όπως όταν ο καταναλωτής έχει δώσει ρητή συγκατάθεση και η επεξεργασία αυτή είναι απαραίτητη για το δημόσιο συμφέρον πάντα βάσει της ευρωπαϊκής ή εθνικής νομοθεσίας.

Όσο αφορά τη πλευρά του καταναλωτή , έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει την αυτοματοποιημένη απόφαση και να ζητήσει να παρέμβει ανθρώπινος παράγοντας για να εξεταστεί η περίπτωση του λεπτομερώς και χωρίς αστοχίες . Βέβαια ,στη περίπτωση που ο καταναλωτής δεν επιθυμεί να γίνεται αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων για τον ίδιο τότε μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα που έχει για περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , όπως του δίνει τη δυνατότητα το άρθρο 18 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

[49] https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,211383&_dad=portal&_schema=PORTAL

Επίσης, έχει το δικαίωμα να αντιτάσσεται , στην επεξεργασία των δεδομένων του, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ, που έχει ως σκοπό τη κατάρτιση προφίλ για το άτομο του. Όταν αντιταχθεί ο καταναλωτής στην επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων για εμπορικούς σκοπούς , τότε τα δεδομένα παύουν να επεξεργάζονται για το σκοπό αυτό σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 3 του Κανονισμού.

Από τη πλευρά του υπεύθυνου της επεξεργασίας μπορεί να ληφθεί η απόφαση για τη λήψη αυτοματοποιημένης απόφασης μόνο υπό τις προϋποθέσεις όπως αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 του Κανονισμού. Αυτές είναι ότι πρέπει ο υπεύθυνος να έχει τη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή για την επεξεργασία με αυτοματοποιημένο τρόπο, να υπάρχει σύναψη σύμβασης μεταξύ των δυο πλευρών και να το επιτρέπει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο. Όταν πραγματοποιηθούν αυτά ο υπεύθυνος της επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να διαθέσει , όχι μόνο τις πληροφορίες όπως αυτές αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14 του Κανονισμού, αλλά και επιπλέον πληροφορίες όπως αν και κατά πόσο λαμβάνει χώρα αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων , τη σημασία και τις συνέπειες της επεξεργασίας που πρόκειται να διεξάγει καθώς και να επισημάνει τα δικαιώματα του καταναλωτή.

Ακόμα ένα δικαίωμα που έχει ο καταναλωτής είναι αυτό στη λήθη. Μόλις ασκηθεί το δικαίωμα αυτό ο υπεύθυνος της επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να σταματήσει οποιαδήποτε επεξεργασία και να διαγράψει τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 17. Είναι υπεύθυνος ώστε να χρησιμοποιούνται και να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα μαθηματικά και τεχνικά μέτρα ώστε να αποφευχθούν τυχόν ανακρίβειες στα αποτελέσματα και επιπλέον να προστατευθεί ο καταναλωτής. Όταν , όμως, η επεξεργασία και η λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων γίνεται για ειδικές κατηγορίες θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα και να γίνει υπό ειδικές προϋποθέσεις. Ειδικά όταν η λήψη απόφασης αφορά παιδί θα πρέπει να σταματάει αμέσως καθώς απαγορεύεται από την αιτιολογική σκέψη 71 του Κανονισμού.

Επομένως, για να μπορέσει να προστατευθεί ο καταναλωτής θα πρέπει να γνωρίζει τα δικαιώματα του, δηλαδή έχει τα δικαιώματα της ενημέρωσης, της πρόσβασης και της πλήρης συγκατάθεσης. Το κυριότερο, βέβαια, είναι όταν ο καταναλωτής διαθέτει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία ανήκουν σε ειδική κατηγορία δεδομένων, τότε διαθέτει και το δικαίωμα «να μην υπόκειται σε απόφαση με την οποία αξιολογούνται προσωπικές πτυχές που τον αφορούν, λαμβανόμενη αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας και η οποία παράγει έννομα

αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατά ανάλογο τρόπο», σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 71[50] του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

5.4.4 Μέτρα προστασίας για τον καταναλωτή

Ουσιαστικά όσο αναπτύσσεται η τεχνολογία και όλο και περισσότερες γενιές δέχονται την επιλογή της πληρωμής μέσω πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, τόσο θα αυξάνεται και ο κίνδυνος για την υποκλοπή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών. Επομένως, ο καθένας θα πρέπει να πάρει κάποια μέτρα ώστε να προστατευτεί από αυτούς του κινδύνους .

Αρχικά δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάποια υπηρεσία στο διαδίκτυο είτε αφορά ηλεκτρονική συναλλαγή είτε αφορά υπηρεσία που προσφέρει επικοινωνία την οποία δεν εμπιστεύεται ακόμα και αν προέρχεται από γνωστή εταιρεία.

Όσο και αν βολεύει η επικοινωνία μέσω του διαδικτύου θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά μέτρα για την ασφάλεια των καταναλωτών από τους παρόχους κυρίως. Πρέπει να είναι προτεραιότητα αυτοί, επομένως όποιο πρόβλημα παρουσιαστεί θα πρέπει να είναι ο πρώτος που θα το μάθει ώστε να πάρει τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια του και των δεδομένων του. Από τη μεριά τους οι πάροχοι θα πρέπει να κάνουν συχνούς ελέγχους τόσο στον εξοπλισμό τους όσο και στων πελατών τους καθώς και στο ίδιο το δίκτυο για προληφθούν τυχόν ευπάθειες οι οποίες θα επιτρέψουν σε τρίτους να εισέλθουν στο σύστημα και να υποκλέψουν προσωπικά δεδομένα.

[50] http://www.privacy-regulation.eu/el/r71.htm

Κεφάλαιο 6ο

6.1 Συμπεράσματα - Επίλογος

Το πιο σημαντικό από όλα τα συμπεράσματα είναι ότι ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων θα έχει άμεσο αντίκτυπο σε όλο τον επιχειρηματικό κόσμο, είτε είναι οι επιχειρήσεις είτε είναι οι καταναλωτές. Η εφαρμογή του από όλους τους ενδιαφερόμενους δεν είναι επιλογή αλλά αποτελεί νομική απαίτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο αντίκτυπος του Κανονισμού είναι μεγάλος και δεν αφορά μόνο τις επιχειρήσεις εντός Ε.Ε. αλλά και αυτές που εδρεύουν εκτός αυτής , και ασχολούνται με δεδομένα καταναλωτών που βρίσκονται εντός της Ε.Ε. .

Κάθε επιχείρηση μπορεί να βγάλει κέρδος αν υπάρξει συμμόρφωση στον Κανονισμό χωρίς καθυστέρηση. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που δημιούργησαν από νωρίς ένα πλάνο εναρμόνισης με τον παρόντα Κανονισμό είχαν το χρόνο να επικεντρωθούν και στη δημιουργία καλύτερων υπηρεσιών για τους πελάτες / καταναλωτές τους πράγμα που θα αύξανε κατά πολύ τη φήμη τους. Επομένως μπορούμε να πούμε ότι ο Κανονισμός μπορεί να αποτελέσει και επιχειρηματική ευκαιρία.

Επομένως και κάθε καταναλωτής μπορεί, πάντα σύμφωνα με τον Κανονισμό, να αποκτήσει ακόμα μεγαλύτερο έλεγχο στα δεδομένα του αξιοποιώντας τα δικαιώματα που του δίνονται και έχοντας στο πλευρό του την εκάστοτε τοπική εποπτική αρχή που υπάρχει για να προστατεύει τον καταναλωτή.

Μια επιχείρηση έχει κληθεί να αντιμετωπίσει ορισμένες προκλήσεις ώστε να συμμορφωθεί πλήρως στον Κανονισμό. Μερικές από αυτές είναι :

- Να έχει πάντα τη ρητή και γραπτή συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων πριν αρχίσει τη διαδικασία της επεξεργασίας.
- Να είναι σε θέση, τεχνολογικά και νομικά, να ανταπεξέλθει στις απαιτητικές υποχρεώσεις που αφορούν την ασφάλεια του καταναλωτή.
- Να ενημερώνει έγκαιρα τόσο την εποπτική αρχή όσο και τους καταναλωτές στην περίπτωση που υπάρξει παραβίαση των δεδομένων που κατέχει.

Επίσης μπορούμε να πούμε ότι ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων έφερε αρκετές αλλαγές όπως είναι τα επιπλέον μέτρα ασφαλείας, η παροχή επιπλέον δικαιωμάτων στους καταναλωτές όπως είναι το δικαίωμα στη λήθη ή το δικαίωμα στη διόρθωση. Ακόμα η δημιουργία της θέσης εργασίας του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την στήριξη της επιχείρησης και του καταναλωτή σε θέματα που αφορούν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όπως επίσης και στον τρόπο που αποθηκεύονται πλέον τα προσωπικά δεδομένα από τις επιχειρήσεις , τουλάχιστον για αυτές που δεν χρησιμοποιούσαν ακόμα κάποιου είδους κωδικοποίησης ή ψευδωνυμοποίησης.

Τέλος τα υψηλά πρόστιμα που εισήγαγε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο για τη μη συμμόρφωση στον Κανονισμό αυτό αποτέλεσαν ένα μεγάλο πρόσχημα ώστε να υιοθετήσουν οι επιχειρήσεις τεχνικές νόμιμες και σύμφωνες με τα άρθρα και τις διατάξεις του ΓΚΠΔ.

Παρόλα αυτά λίγα χρόνια μετά τη έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να συμμορφωθούν σε αυτόν καθώς αυτές θα είχαν και τις μεγαλύτερες επιπτώσεις. Οι μικρές επιχειρήσεις δεν έχουν ασχοληθεί με την ασφάλεια των καταναλωτών και αυτό φαίνεται από το ότι η χώρα μας παραπέμφθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Δικαστήριο της Ε.Ε. καθώς δεν μετέφερε στο εθνικό δίκαιο τους κανόνες που θέσπισε η Ένωση σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή της Ε.Ε. αποφάσισε να παραπέμψει[51] την Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο καθώς δεν εισήγαγε στο εθνικό δίκαιο την ενωσιακή νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων και πιο συγκεκριμένα την οδηγία 2016/680 η οποία αφορα την προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων. Η εν λόγω παραπομπή έγινε στις 25/7/2019 καθώς η χώρα δεν σεβάστηκε τις προθεσμίες για την αφομοίωση της νομοθεσίας, δηλαδή μέχρι τις 6/5/2018 2 χρόνια μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού. Το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη χώρα μας ανέρχεται στα 5.287,50 ευρώ ημερησίως για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 1.310.000 ευρώ και 22.169,70 ευρώ ημερησίως μέχρι την πλήρη συμμόρφωση ή διαφορετικής απόφασης του δικαστηρίου.

[51] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/EL/IP_19_4261

6.2 Μελλοντικές Ενέργειες

Αρχικά θα πρέπει να γίνει έρευνα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν το εθνικό τους δίκαιο συνάδει με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων χωρίς να προκαλούνται προβλήματα για τον καταναλωτή και την επιχείρηση. Επίσης στην περίπτωση διαβίβασης δεδομένων σε τρίτη χώρα με διαφορετικό δίκαιο από αυτό της Ένωσης θα πρέπει να δημιουργηθεί μια διαδικασία μεταφοράς ώστε να προστατεύονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ο καταναλωτής.

Η επιχείρηση θα πρέπει από τη μεριά της να είναι πολύ προσεκτική όταν συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τέτοια δεδομένα αλλά και όταν τα αποθηκεύει να χρησιμοποιεί αλγορίθμους κρυπτογράφησης ώστε να παραμένουν τα δεδομένα ασφαλή και να μην αναγνωρίζεται η ταυτότητα του καταναλωτή σε περίπτωση παραβίασης. Το κυριότερο, να γίνεται συνεχής έλεγχος ότι τα δεδομένα που κατέχει συνοδεύονται και από τη καταφατική συγκατάθεση του καταναλωτή.

Η αποθήκευση των δεδομένων σε βάσεις δεδομένων θα πρέπει να ελέγχεται και να γίνεται με τρόπο τέτοιο ώστε να μην συσχετίζονται οι βάσεις μεταξύ τους. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται η συμμόρφωση στον Κανονισμό και βέβαια η αρχή << τόσα όσα χρειάζεται>> θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα όσο αφορά τη συγκέντρωση περιττών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Βιβλιογραφία

- Joe Garber, *GDPR – Compliance nightmare or business opportunity?* https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1361372318300551

- James Tapsell , Raja Naeem Akram, Konstantinos Markantonakis*Consumer Centric Data Control, Tracking and Transparency*

https://www.researchgate.net/publication/325143858_Consumer_Centric_Data_Control_Tracking_and_Transparency_--_A_Position_Paper

- Bruno Jullien, Yassine Lefouili , Michael H. Riordan , *Privacy Protection and Consumer Retention*

https://ideas.repec.org/p/tse/wpaper/32902.html

- I. van Ooijen , Helena U. Vrabec, *Does the GDPR Enchance Consumers' Control over Personal Data?*

https://www.researchgate.net/publication/329570309_Does_the_GDPR_Enhance_Consumers'_Control_over_Personal_Data_An_Analysis_from_a_Behavioural_Perspective

- Guorong Zhong, ZhaoqingWang ,*Consumer Privacy of E-Commerce*

https://www.researchgate.net/publication/331340236_Consumer_Privacy_Protection_of_E-commerce

- Damian Clifford, Inge Graef , Peggy Valcke, *Pre-Formulated Declarations of data subject Consent-Citizen-Consumer Empowerment and the alignment of data, Consumer and Competition law Protections*

https://www.researchgate.net/publication/323976182_Pre-Formulated_Declarations_of_Data_Subject_Consent_Citizen-Consumer_Empowerment_and_the_Alignment_of_Data_Consumer_and_Competition_Law_Protections

- Ginger Zhe Jin, *Artificial Intelligence and Consumer Privacy*

https://www.nber.org/papers/w24253

- Directive 95/46/EC

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046

- Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e3018-1-1

- Σύμβαση 108

https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/108

- Επικαιροποίηση της Σύμβασης 108

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807c65bf

- Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:12016P/TXT

- Οδηγία 97/66/ΕΚ

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31997L0066

- Κανονισμός 45/2001

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32001R0045

- Κανονισμός 2018/1725

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32018R1725

- Οδηγία 2002/58/ΕΚ

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32002L0058

- Οδηγία 2006/24/ΕΚ

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32006L0024

- Οδηγία 2009/136/ΕΚ

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32009L0136

- Κανονισμός 2006/2004

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2004.364.01.0001.01.ELL

- Κανονισμός 611/2013

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32013R0611

- Οδηγία 2016/680

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0680

- Νόμος 2472/1997

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL

- Νόμος 3471/2006

http://www.icsd.aegean.gr/website_files/proptyxiako/537414380.pdf

- Νομοθεσία από την Αρχή Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123437&_dad=portal&_schema=PORTAL

- Ομάδα εργασίας άρθρου 29

https://edpb.europa.eu/our-work-tools/article-29-working-party_el

- Τι είναι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_el

- Τι είναι η επεξεργασία δεδομένων

https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-constitutes-data-processing_el

- Πρώτο πρόστιμο από την Ελληνική Εποπτική αρχή

https://www.kathimerini.gr/1036232/article/epikairothta/ellada/prwto-prostimo-gia-proswpika-dedomena

- Επιβολή προστίμου στην Ελλάδα για μη συμμόρφωση στις προθεσμίες της Ένωσης

https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-4261_EL.htm

- Επιβολή προστίμου σε εταιρεία παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας (Ο.Τ.Ε.) για παραβίαση της αρχής της ακρίβειας και της προστασίας των δεδομένων (Αριθμός Απόφασης 31/2019 στις 7/10/19)

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33%2C15453&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref33_15473_33_15453_15453.etos=2019&_piref33_15473_33_15453_15453.arithmosApofasis=31&_piref33_15473_33_15453_15453.thematikiEnotita=-1&_piref33_15473_33_15453_15453.ananeosi=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CF%89%CF%83%CE%B7